

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет економіки та управління
Кафедра бізнес-економіки та підприємництва

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Спеціалізація (освітня програма) «Бізнес-економіка»

Заочна форма навчання

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
ДОБРОВОЛЬСЬКОЇ АНАСТАСІЇ СТАНІСЛАВІВНИ
на тему «ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ
СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

*Робота виконана з дотриманням основних принципів та фундаментальних
цінностей академічної доброчесності _____ А.С. Добровольська*

Науковий керівник:
канд. екон. наук, доцент
_____Л.М. Дзюбенко

Робота допущена до захисту в ЕК «__» _____ 20__ р. протокол № __

Зав. кафедри бізнес-економіки
та підприємництва,
докт. екон. наук, проф.

І.М. Рєпіна

Київ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Наукові напрямки дослідження фінансової стійкості підприємства	6
1.2 Методичні засади оцінювання фінансової стійкості підприємства	17
1.3 Система забезпечення фінансової стійкості підприємства	28
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «СІТІ ДОКТОР»	34
2.1 Характеристика підприємницької діяльності клініки на ринку медичних послуг м. Києва	34
2.2 Аналіз фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»	40
2.3 Оцінювання узагальнюючого рівня фінансової стійкості клініки	53
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «СІТІ ДОКТОР»	59
3.1 Розробка проєкту забезпечення фінансової стійкості досліджуваної клініки	59
3.2 Економічне оцінювання доцільності реалізації розробленого проєкту	68
3.3 Прогнозні показники фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР» за умови реалізації проєкту	74
ВИСНОВКИ	79
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	84
ДОДАТКИ	90

ВСТУП

Актуальність теми. Питання забезпечення фінансової стійкості підприємств є одними з найбільш обговорюваних у наукових публікаціях. Це пов'язано з тим, що за умови фінансової стійкості менеджмент може забезпечити реалізацію поставлених цілей щодо розвитку підприємств. Відповідно, проблеми оцінювання, аналізу, моніторингу фінансової стійкості мають бути перманентними для підприємств. А розробка заходів щодо забезпечення нормального рівня фінансової стійкості стає повсякденною задачею на кожному підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення фінансової стійкості мають досить тривалу історію розвитку починаючи з 90-х років ХХ ст. На даний момент фундаментальними розробками в області визначення та забезпечення фінансової стійкості дослідники вважають наукові праці О. Базилінської, І. Бланка, С. Єлецьких, М. Заюкової, М. Кизима, В. Коваленка, Л. Костирко, А. Поддєрьогіна та Л. Наумової, К. Орехової, О. Тридіда, О. Терещенка, Н. Якушиної, ін. Питання аналізу та оцінювання фінансової стійкості змістовно викладено у наукових дослідженнях М. Білик, О. Павловської, Н. Притуляк, Н. Невмержицької, М. Заюкової, Л. Костирко, Л. Лахтіонової, Г. Норд, Т. Пономаренко, Ю. Цал-Цалко, Г. Швиданенко та А. Дмитренко, Н. Якушиної, ін.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної магістерської роботи є розробка та економічне обґрунтування проєкту забезпечення фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР».

Для досягнення поставленої мети у роботі було поставлено та вирішено такі завдання:

- уточнити характеристики поняття фінансової стійкості підприємства;
- дослідити методи оцінювання фінансової стійкості підприємства;

- охарактеризувати систему забезпечення фінансової стійкості підприємства;
- зробити характеристику діяльності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»;
- проаналізувати фінансову стійкість ТОВ «СІТІ ДОКТОР»;
- оцінити рівень фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР» на основі методу узагальнення показників;
- розробити проєкт, спрямований на забезпечення фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»;
- економічно обґрунтувати доцільність реалізації розробленого проєкту;
- зробити прогнозне оцінювання показників фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР» за умови реалізації проєкту.

Об'єкт дослідження – процеси забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів щодо оцінювання фінансової стійкості підприємства.

Методи дослідження. У ході здійснення дослідження були використані такі методи:

- *термінологічного аналізу* – у ході уточнення характеристик фінансової стійкості підприємства;
- *наукового узагальнення* – для систематизації факторів впливу на фінансову стійкість, методів аналізу фінансової стійкості підприємства, підсистем забезпечення фінансової стійкості підприємства;
- *фінансового та факторного аналізу* – для аналізу фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»;
- *узагальнення показників* – для оцінювання рівня фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»;
- *причинно-наслідкових зв'язків* – для розробки проєкту забезпечення фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»;

– *інвестиційного аналізу* – для економічного оцінювання та обґрунтування доцільності реалізації проєкту.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Теоретична значущість отриманих результатів дослідження полягає в уточненні змістовних характеристик фінансової стійкості за сучасних умов діяльності підприємства. Методична значущість результатів роботи полягає у систематизації методів аналізу та оцінювання фінансової стійкості підприємства. Практична значущість КМР полягає у розробці та обґрунтування проєкту забезпечення фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР».

Інформаційна база дослідження: підручники та навчальні посібники, монографії, наукові статті періодичних видань, дані офіційних сайтів мережі Інтернет, управлінська та фінансова звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списків джерел посилення, додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Наукові напрямки дослідження фінансової стійкості підприємства

Питання фінансової стійкості підприємства є одними з найбільш обговорюваними у науковій літературі як окремого тематичного напрямку дослідження, так і в контексті інших питань. Найбільший пік публікацій на тему фінансової стійкості припадає на 90-ті роки XX ст. та початок 2000-х XXI ст. Переважна більшість публікацій даного періоду посилається на дослідження А. Шеремета, Р. Сайфуліна, а пізніше Р. Папехіна, І. Бланка, Н. Крейніної, Л. Гіляровської [33, с. 48]. Аналіз публікацій даних авторів дозволив дійти висновки, що усі автори по-різному визначали фінансову стійкість підприємства, що зумовило розвиток різних напрямків її дослідження у сучасних наукових працях, у тому числі українських вчених.

Так, у публікаціях науковців, які припадають на початок 2000-х років фінансова стійкість визначалася як «стан фінансових ресурсів» підприємства [18, с. 54]. Такий підхід у подальших дослідженнях був розвинений Г.Швиданеко, А. Дмитренко, О. Олексюком, А. Борисовою (табл. 1.1). Науковці визначають, що певний стан фінансових ресурсів має забезпечувати:

- здатність до розвитку;
- якість об'єкту.

У такому змістовному напрямку виникає питання щодо того, що автори розуміють під фінансовими ресурсами підприємства, так як у наукових джерелах дану термінологію також трактують неоднозначно.

Таблиця 1.1 – Напрямки дослідження фінансової стійкості підприємства»

Автор	Зміст
1	2
<i>Фінансова стійкість як стан фінансових ресурсів</i>	
Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І., Олексюк О.І.	Фінансова стійкість підприємства – це такий стан його фінансових ресурсів, їх розподілу та використання, що забезпечує стійкий розвиток фірми на основі зростання прибутку та капіталу за умови формування достатньої платоспроможності та кредитоспроможності за припустимого рівня ризику.
Борисов А.	Фінансова стійкість – це стан фінансових ресурсів, при якому економічний суб'єкт здатний зберігати свою якість в умовах динамічного середовища і внутрішніх трансформацій, та одночасно забезпечувати розвиток, який наближений до певних цілей.
Папехін Р.	Фінансова стійкість підприємства (в широкому розумінні) – це комплексне поняття, яке відображає такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство має здатність стабільно розвиватися, зберігати платоспроможність в умовах додаткового рівня ризику. Фінансова стійкість підприємства (у вузькому розумінні) – це певне оптимальне співвідношення між собою різних фінансових ресурсів, що залучаються підприємством, а також співвідношення між різними видами фінансових ресурсів з одного боку, та напрямками використання цих ресурсів – з іншого.
Лахтіонова Л.	Фінансова стійкість характеризується тким станом фінансових ресурсів, який би найбільше відповідав вимогам ринку і водночас в найбільшому ступені задовольняв потреби розвитку суб'єкту господарювання.
<i>Фінансова стійкість як характеристика (ознака)</i>	
Кривицька О. Р.	фінансова стійкість виступає як результат формування достатнього для розвитку господарюючого суб'єкта обсягу прибутку, що є визначальною <i>характеристикою</i> його економічної незалежності
Бланк І. О.	Фінансова стійкість – <i>характеристика</i> стабільності фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу у загальній сумі фінансових коштів, що використовуються
Бобишева А.З.	Фінансова стійкість пов'язана з управлінням капіталом... та є <i>характеристикою</i> ступеня використання позикового капіталу (ступінь захисту кредиторів) у взаємозв'язку з напрямками вкладень (структурою активів)
Гаврилова А. Н., Сисоева Е. Ф., Барабанов А. І., Чигарев Г. Г.	Фінансова стійкість є <i>характеристикою</i> фінансової структури підприємства, яка пов'язана зі ступенем його залежності від кредиторів та інвесторів.
Крейніна Н. М.	Фінансова стійкість – одна із характеристик відповідності структури джерел фінансування в структурі активів... Фінансова стійкість – це стабільність фінансового стану підприємства, що забезпечується достатньою часткою власного капіталу у складі джерел фінансування.

Закінчення таблиці 1.1

1	2
Цал-Цалко Ю.	Фінансова стійкість це сукупна характеристика підприємства, що визначається єдністю прояву фінансового ризику, ліквідності, прибутковості, зростання, які забезпечують реалізацію фінансових цілей підприємства (фінансової безпеки, формування та зростання вартості бізнесу, економічної стійкості, ін.)
Фінансова стійкість як стан	
Гіляровська Л.Т. Вехорева А.О.	Фінансова стійкість – це стан організації в процесі розподілу та використання ресурсів, які забезпечують її постійний розвиток з метою зростання прибутку та капіталу в умовах збереження платоспроможності.
Родіонова В. М.	Фінансова стійкість - це стан структури активів і пасивів компанії, що впливає на її платоспроможність
Бочаров В. В.	Фінансова стійкість це такий стан організації в ринковому середовищі, що забезпечує цілеспрямованість її руху в сьогоденні і в прогнозній перспективі. Залежить від відповідності господарської діяльності нормативним узагальнюючим показникам, які синтезують характеристики економічних складових стійкості
Фінансова стійкість як фінансові можливості	
Костіна Н. І.	Фінансова стійкість – це імовірність того, що фінансові можливості компанії протягом певного часу будуть відповідати заданим критеріям
Ісаєв Е. В.	Фінансова стійкість – це фінансові можливості забезпечувати розвиток, з метою покращення фінансового стану підприємства
Фінансова стійкість як здатність	
Брянцева І. В.	Фінансова стійкість – це <i>здатність</i> долати кризові ситуації у різних сферах та продовжувати функціонування, при цьому радикально не змінюючи цілі та задачі по відношенню до клієнтів
Крилов С. І.	Фінансова стійкість – це <i>здатність</i> компанії виконувати властиві їй функції на заданому рівні незалежно від впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, які перешкоджають їх здійсненню
Савицька Г. В. Крейніна М. Н. Кован С. Є. Азрилиян А. Н.	Фінансова стійкість – це динамічна інтегральна <i>характеристика здатності</i> компанії як системи трансформації ресурсів і ризиків повноцінно виконувати свої функції під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Джерело: [18; 20; 33; 3]

Так, у дослідженнях Л. Буряка, І. Бланка, Г. Намафінансові ресурси (держави, підприємства) визначалися як сукупність коштів у вигляді різних фондів, які знаходяться у розпорядженні відповідного суб'єкта [6; 21]. Сучасні дослідники більш широко тлумачать дану категорію і розглядають її як сукупність коштів, що залучені до господарського обороту компанії [33, с.258]. Основними ознаками фінансових ресурсів науковці зазначають такі як джерела формування, мета

формування та напрямки використання. Якщо характеризувати джерела формування, то науковці не обмежують їх, і зазначають, що фінансові ресурси можуть бути сформовані з різних джерел. Щодо мети формування, то є різні змістовні інтерпретації, проте у своїй сукупності фінансові ресурси можуть бути спрямованими на реалізацію цільової діяльності підприємства, яка визначається в різних тематичних напрямках. Відповідно, характеризуючи фінансову стійкість як стан фінансових ресурсів передбачає певну фіксацію у часі наявних у розпорядженні підприємства для реалізації поставлених цілей [32, с.184 ; 41, с.554].

Щодо цілей, то вони можуть розглядатися у різних напрямках. Характеризуючи цільову діяльність у фінансовому аспекті мова може йти про такі цілі [6, с.784], як збільшення прибутків, забезпечення фінансової безпеки, збільшення вартості бізнесу, забезпечення економічного зростання, ін. У економічних публікаціях цілі використання фінансових ресурсів визначаються як забезпечення розвитку підприємства. Також автори у своїх визначеннях наводять ключові характеристики, які мають забезпечуватися у ході використання фінансових ресурсів до яких відносять платоспроможність та кредитоспроможність підприємства.

У дослідженнях таких науковців як А. Бобишева, А. Гаврилова, Е. Сисоева, А. Барабанов, Г. Чигарев фінансова стійкість визначається як одна із характеристик фінансової незалежності підприємства, відповідно проблематика таких досліджень сфокусована на джерелах фінансування діяльності підприємства та їх співвідношенні (структурі капіталу) [21, с.336]. Основна увага у таких дослідженнях в основному зосереджена на здатності підприємства задовольняти фінансові зобов'язання інвесторів і кредиторів та забезпеченні кредитоспроможності підприємства.

У дослідженнях Ю. Цал-Цалко [43,с. 609; 44, с. 240] фінансова стійкість визначається як сукупна характеристика діяльності підприємства, яка є єдністю прояву фінансового ризику, ліквідності, прибутковості, ін. Визначені

характеристики мають забезпечувати реалізацію фінансово-економічних цілей підприємства, які визначаються як такі, що і для використання фінансових ресурсів компанії.

У дослідженнях Л. Гіляровської, А. Вехорева фінансова стійкість характеризується як стан організації в процесах розподілу та використання ресурсів [33, с. 145]. Проте, уточнень щодо виду ресурсів науковці не роблять. В. Родіонов розглядає фінансову стійкість через стан структури активів і пасивів, а основною метою, що має забезпечувати такий стан є платоспроможність. В. Бочаров також розглядає фінансову стійкість як стан, проте висловлюється досить образно – «як стан організації в ринковому просторі» [33, с. 285]. Спрямованість процесів організації також визначаються в категоріях цільових моделей компанії.

Одним із досить розвинених напрямків дослідження фінансової стійкості у сучасних публікаціях це є її вивчення як здатності. В аспекті фінансової стійкості І. Брянцев здатність визначає через спроможність долати кризові ситуації. Особливістю визначення даного вченого є те, що цільова діяльність підприємства є дещо обмеженою і не передбачає радикальних змін. С. Крилов визначає фінансову стійкість як здатність виконувати своє функціональне призначення незалежно від впливу дії факторів бізнес-середовища. У наукових публікаціях Г. Савицької, М. Крейніної, С. Кована, А. Азрилляна фінансова стійкість інтерпретується як характеристика здатності компанії виконувати свої функції на основі трансформації ресурсів та управління ризиками [21, с. 76-77].

У ході вивчення наукових джерел зустрічається багато контекстуальних інтерпретацій фінансової стійкості крізь призму понять фінансова стабільність, фінансова безпека, фінансовий стан, ін. Так, характеризуючи фінансову стійкість крізь призму фінансову стану, науковці наголошують на тому, що фінансова стійкість є одним із критеріїв оцінювання фінансового стану. Проте, у дослідженнях Т. Пономаренко [33, с. 315] фінансова стійкість розглядається більш широко ніж фінансовий стан. Вчена аргументує це тим, що будь-який стан є наслідком цільової

діяльності, відповідно фінансовий стан є наслідком діяльності підприємства. Проте фінансова стійкість є однією з характеристик організаційної здатності до забезпечення досягнення результатів цільової діяльності. Тобто дані поняття не варто змішувати. Також науки наголошує на стратегічній складовій фінансової стійкості за умови її вивчення в контексті організаційної здатності. Тобто, мова йде про те, що фінансова стійкість є однією з характеристик того, чи має підприємство фінансові передумови до забезпечення якісних змін, тобто до розвитку.

Також варто зазначити ще одну особливість у дослідженнях фінансової стійкості підприємства. Так переважна більшість науковців [18; 20; 33; 39; 41], які розглядають її в аспекті організаційної здатності, свої дослідження розпочинають із аналізу категорії стійкості у теорії систем і синергетики та доходять висновку, що фінансова стійкість є однією з компонент (характеристик) економічної стійкості підприємства, яка крім фінансової складової характеризується виробничою, ринковою, репутаційною та іншими видами стійкості.

Варто зазначити, що найбільша кількість характеристик фінансової стійкості проявляється у ході аналізу її видів. Так, на основі систематизації видів фінансової стійкості, які формалізовано представлені у табл. 1.2

Таблиця 1.2 – Видова характеристика фінансової стійкості підприємства

Ознаки	Характеристика виду фінансової стійкості
1	2
1. За часовим інтервалом	<i>Короткострокова</i> фінансова стійкість проявляється відносно короткий час. <i>Середньострокова</i> фінансова стійкість досягнута на конкретний момент часу, під впливом реальних умов і факторів на даному рівні використання наявного виробничого потенціалу. <i>Довгострокова</i> фінансова стійкість проявляє себе протягом досить тривалого періоду, не залежить від зміни економічного циклу і якості менеджменту
2. За структурою.	<i>Формальна</i> фінансова стійкість створюється і стимулюється штучно, державою ззовні. <i>Конкурентна</i> (реальна) фінансова стійкість, навпаки, передбачає економічну ефективність в умовах конкуренції і з урахуванням можливостей розширеного виробництва.

Закінчення таблиці 1.2

1	2
3. За характером виникнення.	<i>Абсолютна</i> - фактично досягнута в поточному періоді і перспективі при відсутності будь-яких відхилень від заданої траєкторії розвитку підприємства. Це стан рівноваги, яке зберігається, незважаючи на вплив зовнішніх і внутрішніх факторів. <i>Нормативна</i> - станом на початок періоду або закладена в фінансовому плані на рік.
4. За способами управління.	<i>Консервативна</i> фінансова стійкість виникає внаслідок здійснення підприємствами консервативної політики (менш ризиковою, більш обережною), тоді як <i>прогресивна</i> , в свою чергу, є результат проведення більш досконалої, передовий, політики, що виявляється в прагненні до конкуренції, завоювання нових ринків.
5. З позиції сталості.	<i>Змінна</i> - відсутність постійної стабільності протягом тривалого періоду часу. <i>Постійна</i> - стабільний фінансовий стан протягом тривалого періоду часу. <i>Повна</i> - стабільне зростання всіх показників фінансової стійкості.
6. З позиції динаміки	Виділяють зовнішні і внутрішні складові. До зовнішніх факторів належать економічне регулювання, експортно-імпортна політика, природні фактори, чинне законодавство та інші складові. При цьому їх можна розділити за способом впливу на дві основні групи: <i>прямого і непрямого впливу</i> . До першої групи відносять постачальників, споживачів, трудові, фінансові, матеріальні та інші ресурси, органи державної влади та управління, місцеву адміністрацію, конкурентів, засоби масової інформації. До другої групи відносять стан економіки, соціально-політичні, демографічні, культурно-історичні, нормативно-правові, природні та ін.
7. За можливістю регулювання.	<i>Відкрита і закрита види</i> фінансової стійкості, які визначаються наявністю або відсутністю можливостей регулювання і перетворення показників ефективності діяльності підприємства, з урахуванням мінливих зовнішніх умов.
8. З позицій корисності	<i>Активна</i> фінансова стійкість - спрямована на поліпшення фінансових результатів діяльності та виконання завдань довгострокового розвитку підприємств і, навпаки, <i>пасивна</i> - зосереджується на вирішенні більш загальних і порівняно швидко здійснюваних завдань і не передбачає серйозного втручання у розвиток бізнесу.
9. За змістовною природою.	<i>Успадкована</i> фінансова стійкість формується в разі наявності певного запасу фінансової міцності, що накопичувався протягом ряду років і є захистом організації від різких перепадів зовнішніх, несприятливих й дестабілізуючих факторів. <i>Придбана</i> фінансова стійкість досягається відповідної внутрішньої системою управління, відображає ефективність організації виробництва, при якій переважає стабільне перевищення доходів над витратами, сприяє безперебійному процесу виробництва і реалізації, розширення та оновлення.

Джерело: сформовано на основі [2; 4; 6; 21; 33; 39]

Якщо критично проаналізувати представлені визначення фінансової стійкості за різними класифікаційними ознаками, то можемо говорити, що незалежно від того в якому тематичному напрямку розноядється дана категорія, вона характеризується певними ознаками [15; 28; 32-33; 39]:

- це моментна величина у вигляді стану організації. Організація може бути представлена у вигляді ресурсів, капіталів, характеристик діяльності, які у сукупності прояву або трансформації забезпечують цільову діяльність;

- цільова спрямованість процесів забезпечення фінансової стійкості орієнтована на різні організаційні моделі. У фінансовому аспекті більш розповсюдженими є забезпечення платоспроможності, кредитоспроможності, інвестиційної привабливості, прибутковості, зростання вартості бізнесу. З економічної точки зору робиться акцент на забезпеченні розвитку компанії;

- це динамічна категорія, що проявляється в органічній єдності таких організаційних характеристик як фінансовий ризик, ліквідність, прибутковість, зростання, які будучі включеними у динаміку процесів ресурсних трансформацій забезпечують досягнення фінансово-економічних результатів діяльності підприємства під впливом неоднозначного впливу факторів бізнес-середовища.

Виділяючи такі іманентні ознаки фінансової стійкості підприємства дослідники наголошують на принциповому виділенні трьох змістовних напрямків її дослідження (рис. 1.1) [46, с. 38]:

- *ресурсний* напрямок дослідження, який у переважній більшості досліджень визначається станом фінансових ресурсів компанії, як джерела формування активів та їх подальшої капіталізації. До даного напрямку можна віднести і такі наукові праці, в яких фокус зміщений на ресурсні трансформації як джерела формування прибутку, який по суті є основою забезпечення фінансової стійкості підприємства;

Рисунок 1.1 – Наукові напрямки дослідження фінансової стійкості підприємства

Джерело: [46, с. 42]

– в межах *атрибутивного* напрямку досліджень фінансової стійкості основний акцент робиться на характеристиках, органічний зв'язок яких дозволяє характеризувати фінансову стійкість. В межах даного напрямку науковці роблять акцент на особливостях оцінювання визначених аспектів фінансової стійкості та механізмах їх забезпечення;

– результатний напрямок дослідження визначає фінансову стійкість в контексті фінансового стану або певної сукупності аналітичних індикаторів, які дозволяють оцінити її окремі аспекти.

Слід зазначити, що виділення даних напрямків є досить умовним, так як змістовно вони перетинаються, що свідчить про доцільність комплексного

дослідження фінансової стійкості. Фактично, це поняття синтезує в собі ключові аспекти діяльності підприємства, такі як (рис. 1.2) [30, с.11]:

- стан майна, фінансових ресурсів та капіталу, рахунків, ін.;
- сукупність характеристик, що забезпечують цільову діяльність підприємства;
- вид організаційної здатності підприємства до функціонування та розвитку.

Рисунок 1.2 – Аспекти дослідження фінансової стійкості підприємства

Джерело: [30, с.11]

Таким чином, узагальнюючи представлений масив інформації можемо зробити висновок, що фінансову стійкість має сенс визначати як сукупну величину усіх її характеристик (як стан організації, як стан фінансових ресурсів, як здатність), що дозволить зробити аргументовані висновки щодо перспектив забезпечення розвитку підприємства.

Ще одним важливим аспектом характеристики фінансової стійкості підприємства є систематизація факторів впливу на неї. Даний аспект є досить важливим з точки зору оцінювання фінансової стійкості, так як причинні фактори визначають способи та підходи до здійснення проєсів аналізу. Якщо узагальнити наукові джерела, у яких описані фактори впливу на фінансову стійкість підприємства, то з певним рівнем умовності їх можна розподілити на внутрішні та зовнішні (рис. 1.3).

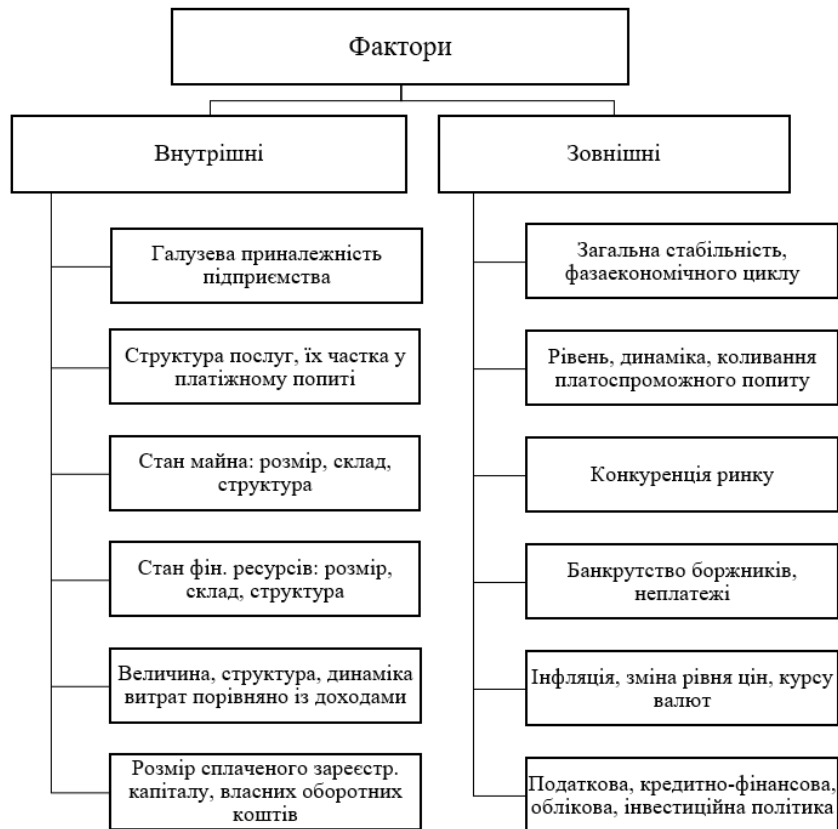

Рисунок 1.3 – Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства

Джерело: сформовано на основі [46, с. 134]

Внутрішні фактори, які виділяють науковці змістовно безпосередньо пов'язані з тими характеристиками, на які було акцентовано увагу у ході визначення фінансової стійкості підприємства. Щодо зовнішніх факторів, то вони охоплюють усі рівні розвитку економіку та відповідних ринків. Це пов'язано з тим, що фінансова стійкість є однією із властивостей підприємства як складної економічної системи, яка не може функціонувати за межами відповідного середовища, що здійснює вплив перш за все на реалізацією цієї системою свого функціонального призначення. Такий аспект є дуже важливим з точки зору виконання конкретних завдань даної кваліфікаційної магістерської роботи.

1.2 Методичні засади оцінювання фінансової стійкості підприємства

Представлені результати категоріального аналізу фінансової стійкості дозволили зробити висновок про неоднозначність даного поняття та його багатоаспектність. Така ситуація вплинула і на особливості оцінювання фінансової стійкості, що вимагає більш детального та структурованого аналізу. Основними питаннями, які актуалізуються у ході дослідження методичних засад оцінювання фінансової стійкості пов'язані із обґрунтуванням процедур здійснення необхідного оцінювання та розкриттям їх змістовної складової, формуванням системи критеріїв та показників, які у сукупності дозволять дійти висновку щодо рівня фінансової стійкості підприємства.

У наукових джерелах [1; 3; 5; 21; 25; 29; 34; 44] процедури здійснення аналізу фінансової стійкості підприємства розподілені на експрес-аналіз та більш деталізований аналіз (рис. 1.4).

Рисунок 1.4 – Розподіл процедур аналізу фінансової стійкості підприємства

Джерело: формалізовано за даними [21, с.176]

В межах проведення експрес-аналізу достатнім є використання даних фінансової звітності, які узагальнено представлено на рис. 1.5.

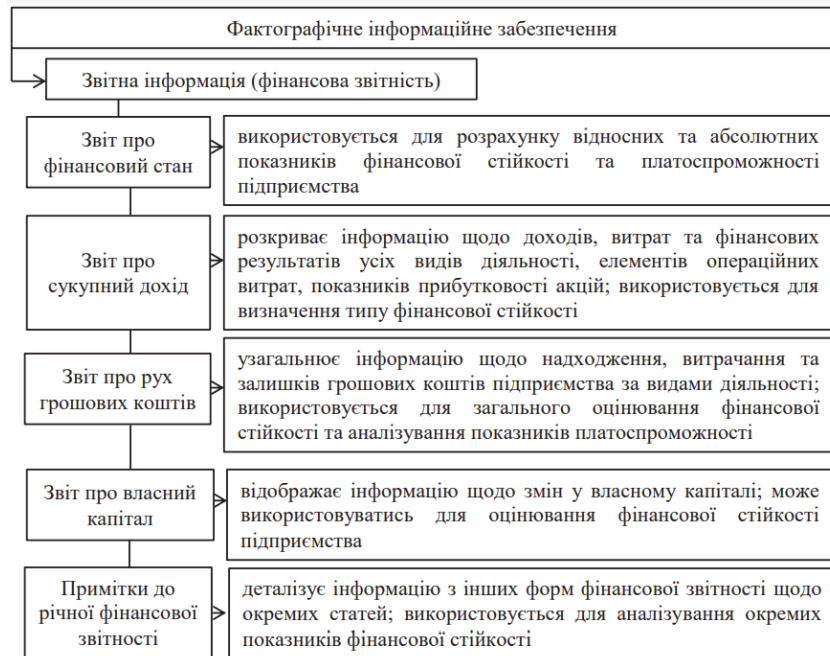

Рисунок 1.5 – Інформаційне забезпечення експрес-діагностики фінансової стійкості підприємства

Джерело: [30, с.74]

У ході експрес діагностики на снові вихідної інформації фінансової звітності здійснюється розрахунок ключових коефіцієнтів, які дозволяють зробити висновки щодо стану майна та фінансових ресурсів компанії, щодо рівня структури капіталу та достатності коштів як для формування запасів так і покриття поточних та усіх боргів підприємства. Сукупність ключових коефіцієнтів для проведення експрес-аналізу фінансової стійкості підприємства узагальнено формалізовано та представлено на рис. 1.6. Слід зазначити, що не всі показники обов'язково мають бути розраховані. Багато з них зі змістовної точки зору дублюють один одного. Так, наприклад, коефіцієнт фінансової незалежності (коефіцієнт автономії) характеризує частку власного капіталу у загальній його величині. Коефіцієнт фінансової залежності характеризує частку позикового капіталу у загальній його величині і, відповідно, може бути визначений як одиниця мінус коефіцієнт

фінансової незалежності.

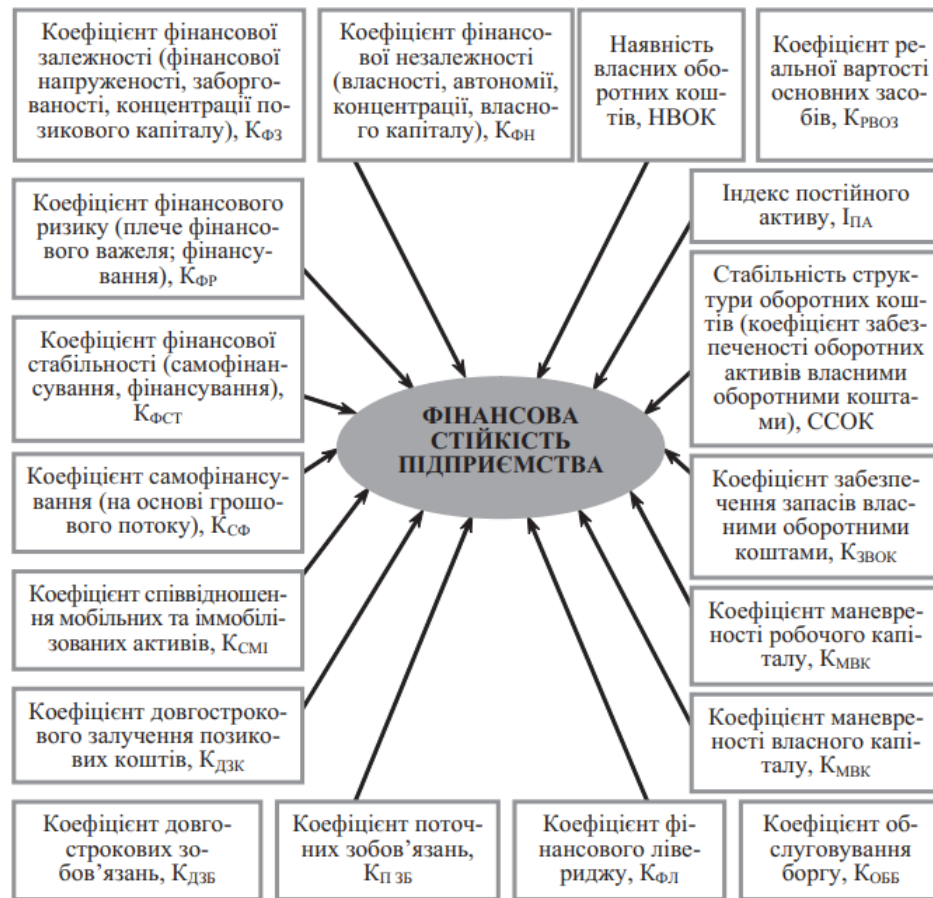

Рисунок 1.6 – Аналітичні індикатори для здійснення експрес-аналізу фінансової стійкості підприємства

Джерело: сформовано на основі [27; 41; 43-45]

Щодо здійснення деталізованого аналізу фінансової стійкості підприємства, то, перш за все, слід зазначити, що інформаційна база є більш широкою, так як даний вид аналізу передбачає врахування факторів впливу не тільки внутрішнього, а і зовнішнього середовища. Відповідно для здійснення такого виду аналізу є необхідною інформація щодо економіко правового поля держави, де функціонує підприємство. Інформація щодо розвитку відповідних ринків, культурних та споживчих традицій, ін. Узагальнено інформаційний простір деталізованого аналізу фінансової стійкості підприємства представлений на рис. 1.7.

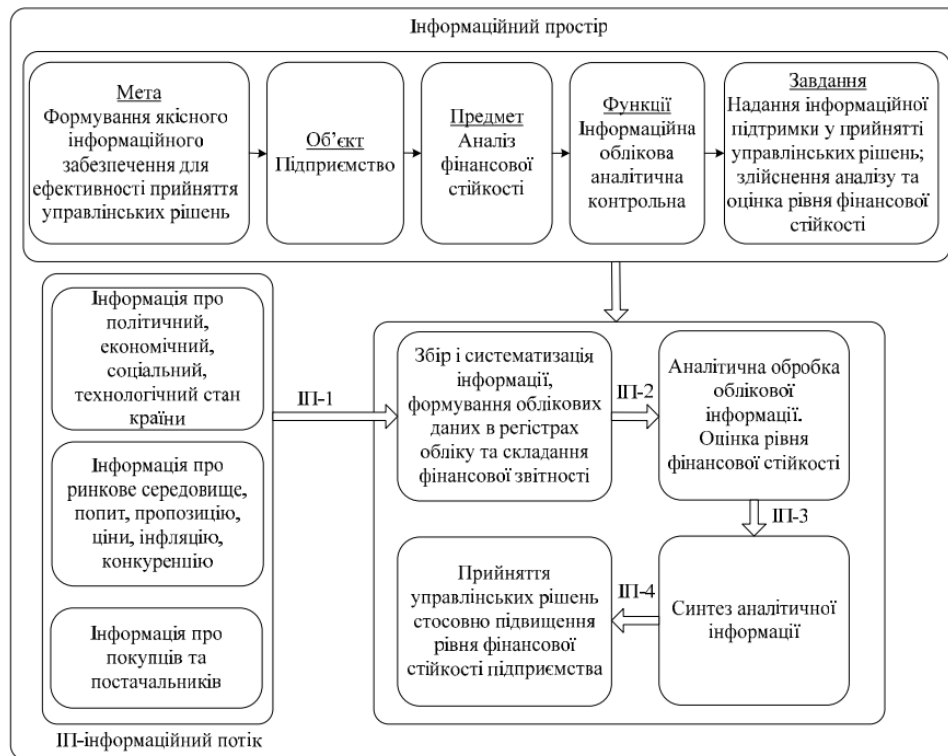

Рисунок 1.7 – Інформаційний простір для здійснення деталізованого аналізу фінансової стійкості підприємства

Джерело: сформовано на основі [39, 84]

Для здійснення деталізованого аналізу фінансової стійкості підприємства використовується досить широкий спектр методів (рис. 1.8), серед яких найбільш поширеними з точки зору практичного використання є стандартні методи. Одним із найбільш розповсюджених методів даної групи є метод горизонтального аналізу, який передбачає здійснення розрахунку абсолютних та відносних відхилень величин, за якими здійснюється відповідний аналіз. На основі використання даного методу можна виявити тенденції змін показників та аналітичних індикаторів, що дозволяє зробити певні проміжні висновки щодо динаміки станів фінансової стійкості підприємства. У фінансово-економічній літературі окремо виділяють трендовий метод, який розглядається як один з різновидів горизонтального методу. Особливістю трендового аналізу є те, що він застосовується для аналізу динамічних рядів, а його результати є інформаційною основою для визначення певних трендів.

Характеризуючи метод структурного аналізу варто зазначити, що на його основі можна зробити висновок щодо співвідношення складових як майна підприємства, так і джерел його формування. Зазвичай метод структурного та горизонтального аналізу використовуються одночасно, для отримання цілісної картинки щодо змін, які відбуваються за певними аспектами (характеристиками) фінансової стійкості підприємства.

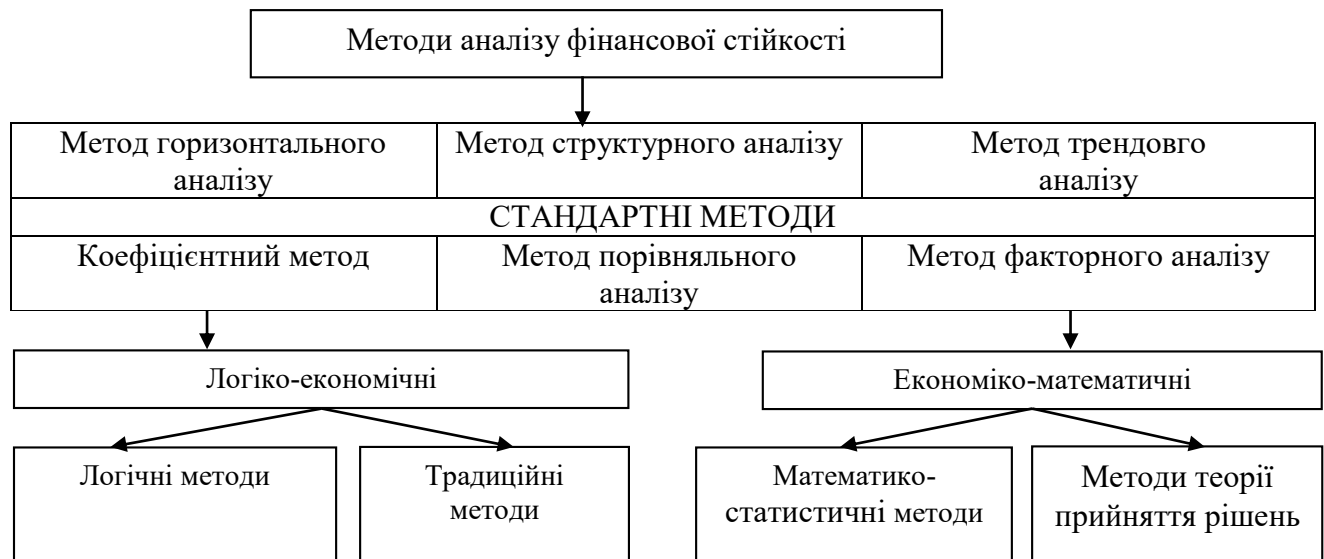

Рисунок 1.8 – Методи аналізу фінансової стійкості підприємства

Джерело: [18, с. 59]

Коефіцієнтний метод є одним із основних, що використовується як для здійснення експрес аналізу, так і деталізованого його виду. Застосування даного методу передбачає здійснення розрахунку, перш за все, фінансових коефіцієнтів, які за окремими критеріями оцінювання фінансової стійкості будуть інформувати про певні стани фінансових ресурсів, майна, капіталу, ін. Відповідно до змісту класичних критеріїв, що характеризують фінансову стійкість, а це фінансовий ризик, ліквідність, прибутковість науковці пропонують розраховувати такі системи показників.

З точки зору фінансового ризику характеристика здійснюється в двох аспектах – це фінансова незалежність від зовнішніх інвесторів і кредиторів та

достатність коштів для формування як запасів підприємства, так і реалізації інвестиційних проєктів компанії. Традиційними показниками, що характеризують фінансову незалежність підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів є такі, як представлено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Показники оцінювання фінансової стійкості в аспекті фінансового ризику

Показники	Методика розрахунку з Балансу підприємства
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономності)	$K_{\text{фн}} = \frac{p.1495}{p.1900}$
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\text{фз}} = \frac{p.1900}{p.1495}$
Коефіцієнт фінансового левериджу	$K_{\text{фл}} = \frac{p.1595+p.1695}{p.1495}$
Коефіцієнт покриття (загальний)	$K_{\text{п заг}} = \frac{p.1195}{p.1695}$
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними джерелами фінансування	$K_{\text{ззвк}} = \frac{p.1195-p.1695}{p.1100}$
Коефіцієнт стійкого фінансування	$K_{\text{сф}} = \frac{p.1495+p.1595}{p.1900}$
Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{\text{фс}} = \frac{p.1495}{p.1595+p.1695}$
Коефіцієнт фінансового ризику	$K_{\text{фр}} = \frac{p.1510+p.1600}{p.1495}$
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$K_{\text{мвк}} = \frac{p.1195-p.1695}{p.1495}$
Коефіцієнт маневреності позикового капіталу	$K_{\text{мпк}} = \frac{p.1195-p.1695}{p.1595+p.1695}$
Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	$K_{\text{сдв}} = \frac{p.1595}{p.1095}$
Коефіцієнт поточної заборгованості	$K_{\text{пз}} = \frac{p.1595+p.1695}{p.1300}$
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$K_{\text{кпк}} = \frac{p.1595+p.1695}{p.1900}$
Показник співвідношення власних і залучених коштів	$K_{\text{вк/зк}} = \frac{p.1495+p.1695}{p.1595+p.1695}$
Коефіцієнт реальної вартості майна	$K_{\text{рвм}} = \frac{p.1100+p.1110+p.1010+p.1005}{p.1900}$

Джерело: [46, с. 57]

Не менш важливим аспектом оцінювання фінансової стійкості є ліквідність та платоспроможність, а відповідна система фінансових коефіцієнтів є одним із обов'язкових елементів процесу аналізу фінансової стійкості підприємства. Для

формалізації особливостей розрахунку коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності представлено підхід, що описаний Г. Швиданенко та А. Дмитренко (табл. 1.4) [45, с. 144].

Таблиця 1.4 – Зміст та технологія розрахунку коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності

Показник	Розрахунок	Зміст показника та позитивна динаміка
1. Коефіцієнт платоспроможності	$k_{\text{п}} = \frac{\text{ОбА} + \text{ВМП}}{З_{\text{пт}} + З_{\text{ВП}} + З_{\text{дс}}},$ де ОбА — оборотні активи; ВМП — витрати майбутніх періодів; $З_{\text{пт}}$ — поточні зобов'язання; $З_{\text{ВП}}$ — забезпечення витрат і платежів; $З_{\text{дс}}$ — довгострокові зобов'язання	характеризує ступінь покриття зобов'язань підприємства оборотними коштами. $k_{\text{п}} \geq 1$
2. Коефіцієнт загальної ліквідності	$k_{\text{л.з}} = \frac{\text{ОбА} + \text{ВМП}}{З_{\text{пт}} + З_{\text{ВП}}}$	характеризує ступінь покриття поточних зобов'язань і забезпечень оборотними коштами
3. Коефіцієнт поточної ліквідності	$k_{\text{л.п}} = \frac{\text{ОбА} + \text{ВМП}}{З_{\text{пт}}}$	характеризує ступінь покриття поточних зобов'язань оборотними коштами. $k_{\text{л.п}} \geq 2$
4. Коефіцієнт критичної ліквідності	$k_{\text{л.к}} = \frac{\text{ДЗ}_{\text{п}} + \text{ПФІ} + \text{ГК}}{З_{\text{пт}}},$ де $\text{ДЗ}_{\text{п}}$ — поточна дебіторська заборгованість (в т.ч. оформлена вексями); ПФІ — поточні фінансові інвестиції; ГК — грошові кошти	показує частку поточних зобов'язань, що можуть бути погашені протягом 1—2 місяців. $k_{\text{л.к}} \geq 0,75$
5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$k_{\text{л.а}} = \frac{\text{ПФІ} + \text{ГК}}{З_{\text{пт}}}$	показує частку поточних зобов'язань, що можуть бути погашені протягом кількох днів. $k_{\text{л.а}} \in [0,2; 0,25]$

Окрім зазначених аспектів оцінювання фінансової стійкості на основі коефіцієнтного методу здійснюється розрахунок показників рентабельності, які є вимірниками прибутковості (один із критеріїв визначення фінансової стійкості).

Коефіцієнтний метод використовується разом із факторним методом аналізу, який набув широкого використання в межах оцінювання фінансової стійкості підприємства. Тобто на основі побудови факторних моделей здійснюється аналіз впливу причинних факторів, на зміни ключових показників, що характеризують фінансову стійкість. Комбінуючи дані методи з методом горизонтального аналізу здійснюється аналіз змін причинних факторів на результуючі, що є досить інформативним з точки зору подальшого прийняття рішень щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Досить широкого розповсюдження при аналізі фінансової стійкості набув балансовий метод, на основі якого вибудовуються різні співвідношення, як передумови забезпечення фінансової стійкості. Як приклад можна навести побудову балансу ліквідності, на основі якого визначаються надлишки або дефіцити ліквідних коштів, що дозволяє робити аргументовані висновки щодо платоспроможності підприємства. Формалізація технології побудови балансу ліквідності представлена на рис. 1.9.

A₁ — найліквідніші активи: каса, кошти на рахунках, поточні фінансові інвестиції	≥	П₁ — найтерміновіші зобов'язання: кредиторська заборгованість
A₂ — середньоліквідні активи: готова продукція і товари, дебіторська заборгованість	≥	П₂ — термінові зобов'язання: короткострокові кредити і позики
A₃ — активи повільної реалізації: виробничі запаси, витрати майбутніх періодів, незавершене виробництво	≥	П₃ — довгострокові зобов'язання: довгострокові кредити і позики тощо
A₄ — активи тривалої реалізації: основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові вкладення, незавершене будівництво тощо	≤	П₄ — постійні пасиви: власний і прирівняний до нього капітал

Рисунок 1.9 — Аналітичні передумови побудови балансу ліквідності підприємства

Джерело: [45, с. 142]

Також важливим аспектом використання балансу методу є трьохкомпонентна модель фінансової стійкості підприємства, яка формалізована представлена на рис. 1.10. Зміст даної моделі полягає в ідентифікації рівня фінансової стійкості в залежності від того з яких джерел відбувалося фінансування запасів підприємства.

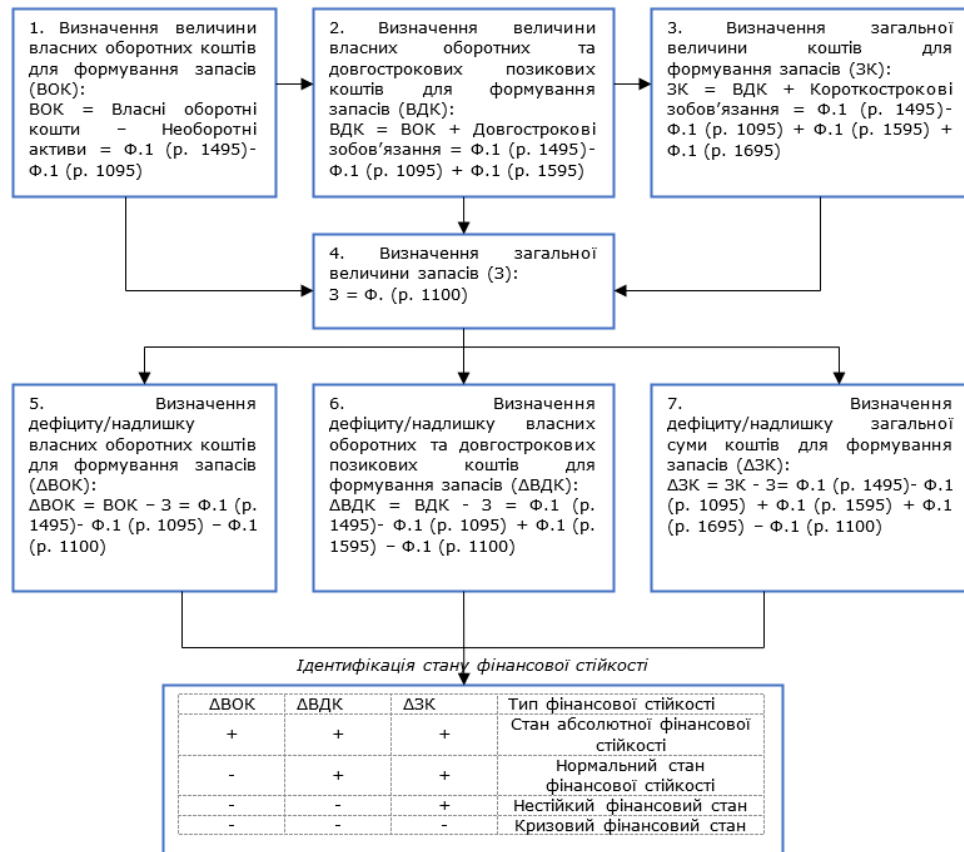

Рисунок 1.10 – Формалізація трьохкомпонентної моделі оцінювання фінансової стійкості підприємства

Джерело: формалізовано на основі [46, с. 54]

У монографії Л. Лахтіонової представлений ґрунтовний аналіз особливостей побудови даної моделі з точки зору балансових корегувань базових її компонент. Проте змістовне наповнення даної моделі по суті є універсальним з точки зору наукових досліджень.

У ході аналізу фінансової стійкості підприємства набули широкого використання матричні методи. Координати фінансових матриць науковці

пропонують формувати у різних логічних конструкціях. Одним із узагальнюючих підходів до формування фінансових матриць є розробка Л. Костирко [21, с.134], який запропнувала координати фінансової матриці для аналізу фінансової стійкості визначати з одного боку з точки зору її характеристик, які є актуальними для дослідника, з іншого – з точки зору ключового стейкхолдера (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Логіка побудови фінансової матриці для аналізу фінансової стійкості підприємства

Аспекти руху капіталу, що впливають на рівень фінансової безпеки	Зацікавлені особи (основні стейкхолдери)		
	Власники	Менеджери	Кредитори (інвестори)
Структура капіталу	21, 26, 32	1 – 9, 32,	1, 2, 6, 7
Достатність капіталу		10 – 13	
Ліквідність та платоспроможність		14 – 20	16, 17
Доходність (результативність) капіталу	21, 26, 27, 29, 30, 31,	22 – 25, 28	22
Інвестиційна привабливість	30 – 36	32, 35	31, 33

Умовні позначення:

1. Коефіцієнт автономії	Відношення власного капіталу до величини активів
2. Мультиплікатор капіталу	Відношення активів до власного капіталу
3. Коефіцієнт перманентного капіталу	Відношення суми власного та довгострокового позикового капіталу до актів
4. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Відношення довгострокових зобов'язань до величини загальних зобов'язань
5. Коефіцієнт боргового навантаження	Відношення зобов'язань до капіталу (активів) підприємства
6. Коефіцієнт структури капіталу	Відношення зобов'язань до власного капіталу
7. Коефіцієнт покриття відсотків прибутком	Відношення операційного прибутку до фінансових витрат
8. Коефіцієнт грошового покриття	Відношення суми операційного прибутку та амортизаційних відрахувань до фінансових витрат
9. Середньозважена вартість капіталу,	Сума добутку частки відповідних видів капіталу у загальній його величині на їх вартість, %
10. Коефіцієнт перманентного капіталу	Відношення величини перманентного капіталу (суми власного капіталу та довгострокових зобов'язань) до загального обсягу капіталу
11. Коефіцієнт маневреності власних коштів	Відношення різниці між перманентним капіталом та величиною необоротних активів до перманентного капіталу
12. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	Відношення різниці між власним капіталом та величиною необоротних активів до оборотних коштів підприємства
13. Величина чистих оборотних коштів	Різниця між оборотними коштами та поточними зобов'язаннями
14. Коефіцієнт поточної ліквідності	Відношення оборотних активів до величини поточних зобов'язань
15. Проміжний коефіцієнт ліквідності	Відношення між різницею оборотних активів та матеріальних оборотних коштів до величини поточних зобов'язань
16. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Відношення суми грошових коштів та поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань
17. Коефіцієнт загальної платоспроможності	Відношення величини оборотних активів до загальної величини зобов'язань
18. Коефіцієнт оборотності запасів	Відношення собівартості продукції до величини запасів
19. Тривалість обороту дебіторської заборгованості	Відношення добутку величини дебіторської заборгованості та тривалості розрахункового періоду до виручки від реалізації
20. Тривалість обороту кредиторської заборгованості	Відношення добутку величини кредиторської заборгованості та тривалості розрахункового періоду до собівартості реалізованої продукції
21. Рентабельність фінансова	Відношення чистого прибутку до величини власного капіталу, %
22. Рентабельність економічна	Відношення операційного прибутку до активів, %
23. Рентабельність економічна за чистим прибутком	Відношення величини чистого прибутку до активів, %

24. Рентабельність виробничого капіталу	Відношення операційного прибутку до виробничого капіталу, %
25. Рентабельність чистих активів	Відношення чистого прибутку до чистих активів, %
26. Чистий прибуток на одну звичайну акцію (EPS)	Відношення чистого прибутку для розподілу між звичайними акціями до кількості звичайних акцій
27. Дивіденди на акцію	Відношення величини сплачених дивідендів на кількість акцій
28. Коефіцієнт дивідендних виплат	Відношення величини дивідендів до чистого прибутку
29. Коефіцієнт дивідендного доходу по акціям	Відношення величини дивідендних виплат до номінальної вартості акції
30. Коефіцієнт співвідношення ціна/прибуток (по акціям)	Відношення ринкової ціни акції до прибутку на акцію
31. Коефіцієнт співвідношення ринкової та балансової вартості акцій	Відношення ринкової ціни акції до балансової вартості акцій
32. Економічна додана вартість (EVA)	Різниця між чистим прибутком та добутком середньозваженої вартості капіталу та величини капіталу
33. Doddana ринкова вартість (MVA)	Сума дисконтованої за середньозваженою вартістю величини економічної доданої вартості
34. Doddana акціонерна вартість (SVA)	Різниця між економічною величиною капіталу (розраховується як дисконтова на вартість грошових потоків) та балансовою вартістю капіталу
35. Doddana грошова вартість (CVA)	Різниця між грошовим потоком від операційної діяльності та добутком середньозваженої вартості капіталу та величини капіталу
36. Загальна акціонерна віддача (TSR)	Відношення акціонерної вартості до акціонерного капіталу

Джерело: [21, с. 101-103]

Науковець пояснює таку логіку тим, що за однією характеристикою фінансової стійкості можуть бути прийняті за основу різні аналітичні індикатори, вибір яких залежить від інтересів ключових стейкхолдерів. Так, характеризуючи структуру капіталу для власників бізнесу є більш актуальним показник чистої рентабельності власного капіталу, для менеджменту – коефіцієнт фінансової незалежності. Проте дані показники є змістовно різноспрямованими з точки зору характеристики структури капіталу, так як чим більше рівень фінансової незалежності, тим меншим є значення відповідної рентабельності і навпаки. Тобто фактично, вчена узагальнює усі описані у науковій літературі підходи та упорядковує їх з точки зору кінцевої мети аналізу фінансової стійкості підприємства.

Ще одним актуальним методом аналізу фінансової стійкості є метод узагальнення показників. Використання даного методу дозволяє кількісно оцінити рівень фінансової стійкості по шкалі від 0 до 1,0. У наукових джерелах описано велику кількість рекомендацій щодо особливостей та практик використання даного методу в контексті оцінювання фінансової стійкості. Проте, науковці та практики дохордять висновку, що ключовою є сама змістовна ідея даного методу, проте конкретизація наповнення здійснюється аналітиком в залежності від цілей аналізу, наявності інформаційної бази, операційної специфіки діяльності підприємства та

багатьох інших факторів впливу.

В цілому варто зазначити, що у даній роботі репрезентовано основні методи аналізу та оцінювання фінансової стійкості підприємства, фактичної їх перелік є набагато більшим. Проте вибір адекватного методу або їх сукупності визначається тим змістом, який дослідник вкладає у розуміння змістовних меж фінансової стійкості та кінцевих цілей її аналізу.

1.3 Система забезпечення фінансової стійкості підприємства

Дослідження питань забезпечення фінансової стійкості безпосередньо пов'язано з питаннями її визначення та оцінювання. Саме залежність від того, які змістовні ознаки є ключовими з точки зору ідентифікації фінансової стійкості визначають логіку побудови відповідної системи її забезпечення. У наукових публікаціях принципово виділяють два методологічні підходи до формування системи забезпечення фінансової стійкості підприємства – рефлексивний та формуючий (рис. 1.11). Проте, незалежно від вибору способу формування компоненти системи забезпечення фінансової стійкості є достатньо усталеними. Узагальнення наукових публікацій в яких розглядаються питання забезпечення фінансової стійкості підприємства дозволяють говорити про виділення таких підсистем (елементів) [18; 19; 21; 30; 33; 39; 46]:

- інформаційне забезпечення;
- методичне забезпечення;
- інструментальне забезпечення;
- організаційне забезпечення.

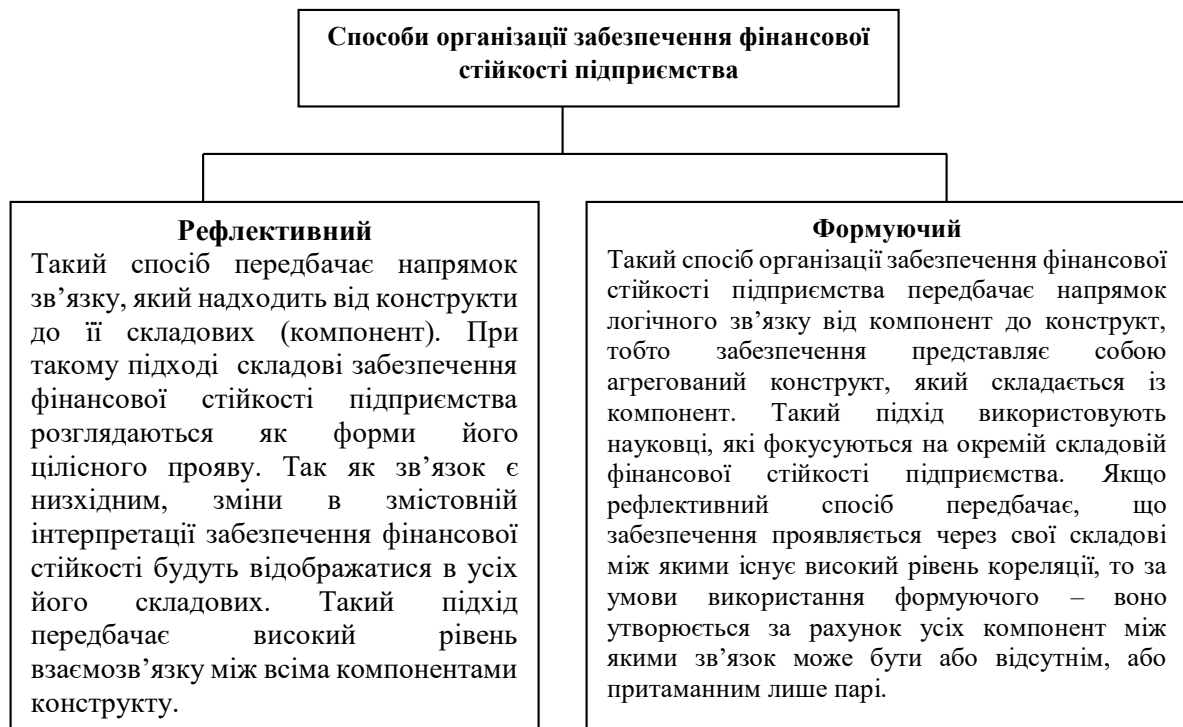

Рисунок 1.11 – Способи формування системи забезпечення фінансової стійкості підприємства

Джерело: [33, с. 245]

Якщо характеризувати підсистему інформаційного забезпечення, то окрім тих елементів, які були описані з точки зору інформаційного забезпечення процесу аналізу фінансової стійкості підприємства вона включає ІТ продукти, які використовуються на підприємстві. Такими програмними продуктами науковці та практики визначають «ІНЕК-АФСП», «Audit Expert», «БЕСТ-Ф» «ІНЕК-аналітик», «ІНЕК-інвестор», «Project Expert», ін. [24, с. 158]. Враховуючи масштабні темпи розвитку ІТ система інформаційного забезпечення фінансової стійкості підприємства постійно вдосконалюється та зумовлює адекватний розвиток підсистеми методичного забезпечення.

Так, окрім представлених методів аналізу фінансової стійкості підприємства підсистема методичного забезпечення фінансової стійкості є ширшою і може бути представлена як показано на рис. 1.12. Особливою відмінністю такої підсистеми є те, що вона враховує специфіку та інтереси усіх стейкхолдерів бізнесу, які долучені

до діяльності підприємства.

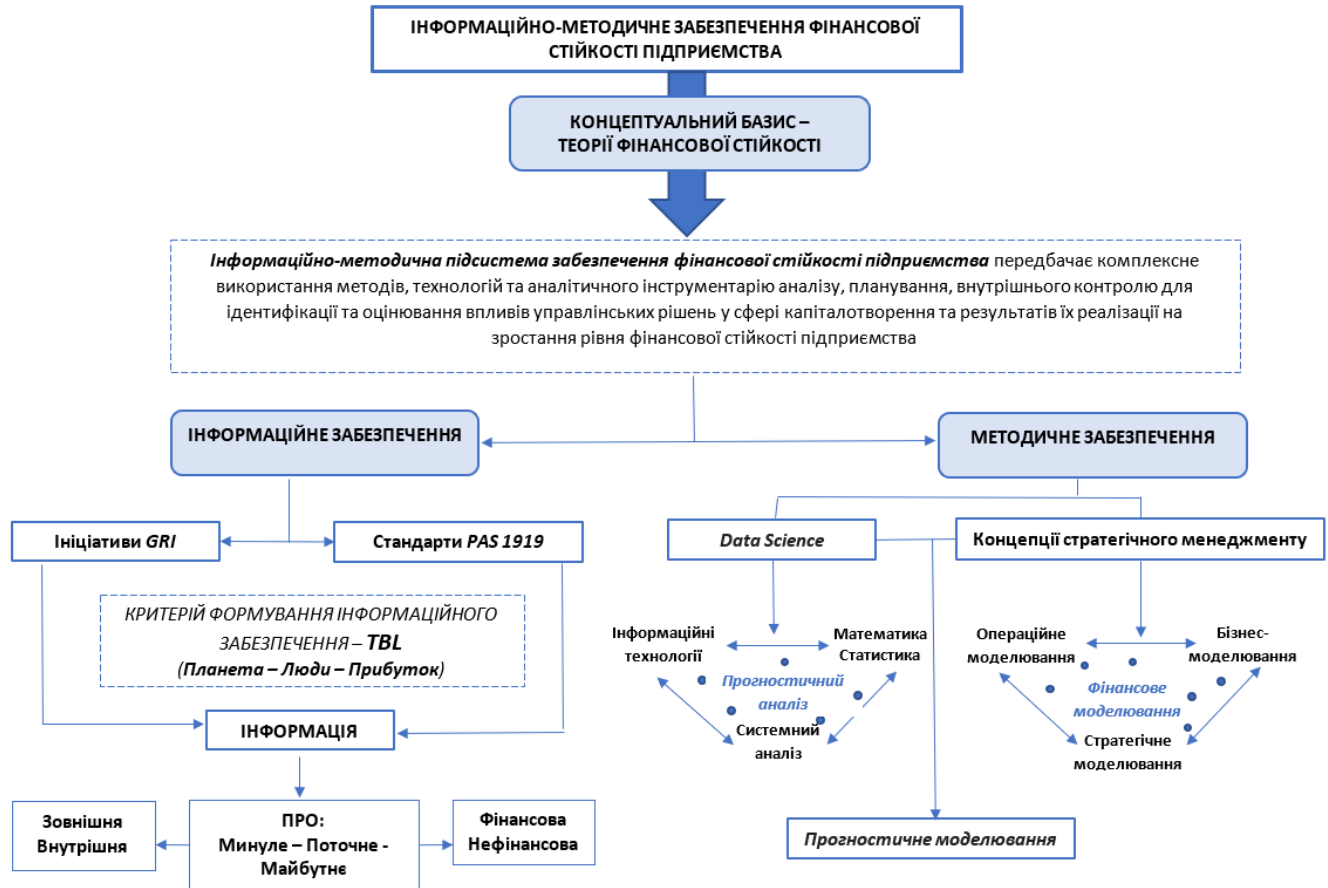

Рисунок 1.12 – Інформаційно-методичне забезпечення фінансової стійкості підприємства

Джерело: [46, с.24]

Крім того інформаційне забезпечення фінансової стійкості має бути побудовано базуючись на міжнародних стандартах PAS 1919 та передбачає передбачає накопичення та використання інформації про минуле, поточне та майбутнє; зовнішньою та внутрішньою інформацією, фінансовою та нефінансовою. Особливістю методичного забезпечення є те, що воно передбачає використання не тільки традиційних методів, а методів Data Science?, які включають окрім класичних методів аналізу фінансової стійкості, ще і методи програмування, машинного навчання, статистико-математичні методи аналізу та побудови прогностичних моделей. Також варто звернути увагу на той факт, що сучасні

дослідники методичну базу розширюють за рахунок використання методів стратегічного менеджменту, що піднімає дану проблематику на міждисциплінарний рівень вивчення [33, с.56].

Якщо характеризувати підсистему інструментального забезпечення, то у науковій літературі вона описана в контексті теорії фінансового менеджменту та узагальнено може бути представлена як показано на рис. 1.13.

Рисунок 1.13 – Інструментальне забезпечення фінансової стійкості підприємства

Джерело: [21, с. 38]

Інструментальна складова загальної системи забезпечення фінансової стійкості сформована виходячи із змісту основних характеристик фінансової стійкості та передбачає цілі комплекси управлінських дій, які спрямовані на забезпечення оптимальності структури капіталу, раціоналізації активів підприємства у розрізі їх елементного складу, інструменти управління різновидами активів, підвищення прибутковості та вартості підприємства, ін.

Якщо характеризувати підсистему організаційного забезпечення фінансової стійкості підприємства, то вона представлена по різному. Так у монографії В. Коваленко організаційне забезпечення розглянуто з точки зору реалізації відповідного функціоналу у різних структурних підрозділах підприємства [20, с. 121]. У монографії Н. Якушиної, організаційне забезпечення представлено з точки зору взаємодії структурних підрозділів з питань підвищення фінансової стійкості, організації документообороту, руху інформаційних потоків, ін. [46, с. 217]. У монографії Л. Костирко [21, с. 294] організаційне забезпечення фінансової стійкості представлено як упорядкована сукупність дій, які спрямовані на забезпечення досягнення цілей фінансової стійкості (рис. 1.14).

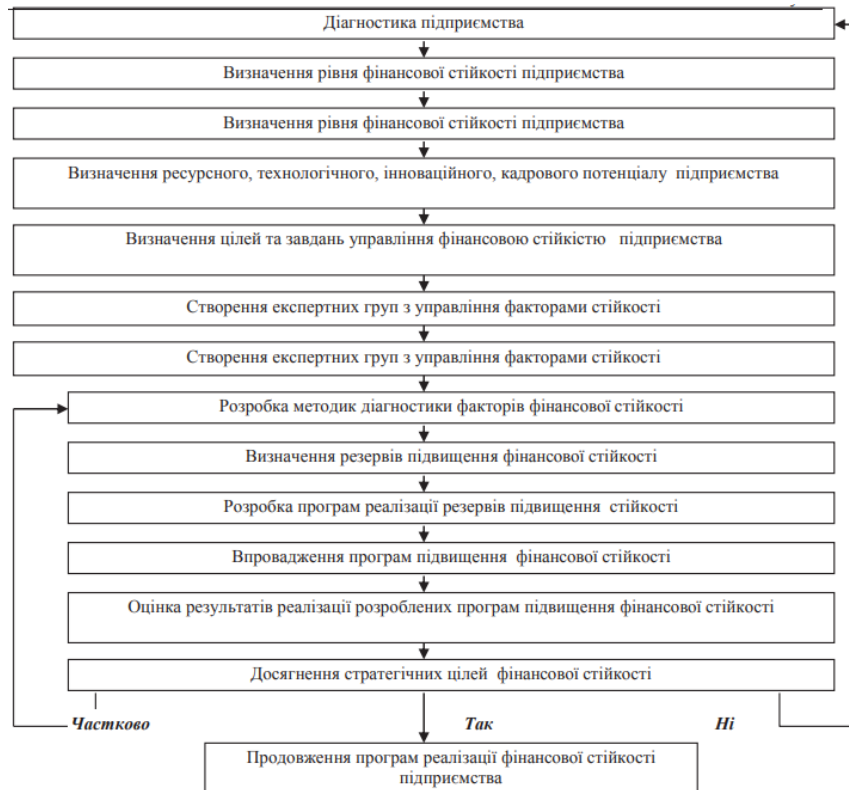

Рисунок 1.14 – Організаційне забезпечення фінансової стійкості підприємства

Джерело: [21, с.294]

Таким чином, узагальнюючи теоретичні засади щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства можемо зробити висновок, що характеризуючи

дане явище як систему виділяють ключові її елементи, які з точки зору змістовного наповнення характеризуються постійним вдосконаленням, що визначається тенденціями розвитку бізнес-середовища у якому функціонує та розвивається підприємство. Фактично забезпечення фінансової стійкості розглядається як певний спосіб в який реалізується комплекс заходів, який забезпечує цільову діяльність компанії на основі балансу тих характеристик, які визначають фінансову стійкість. З практичної точки зору забезпечення фінансової стійкості є одним із основних фокусів менеджменту підприємства від якого залежить організаційна здатність компанії реалізовувати стратегічні цілі та конкретні бізнес-проекти.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

2.1 Характеристика підприємницької діяльності клініки на ринку медичних послуг м. Києва

Медична клініка ТОВ «СІТІ ДОКТОР» почала свою діяльність у 2017 р. (дос'є компанії представлено у табл. 2.1) і незважаючи на короткий термін свого функціонування та розвитку клініка набула потужних темпів зростання і н даний момент є одним із відомих гравців локального ринку медичних послуг.

Таблиця 2.1 – Дос'є медичної клініки ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Елемент діагностики	Характеристика
Код ЄДРПОУ	41343884
Форма власності	Недержавна власність
Перелік засновників юридичної особи, розмір внеску, частка	3 фізичні особи з часткою по 30% і 1 фізична особа з часткою 10%
Уповноважена особа	Реунов Вячеслав Олександрович
Місце знаходження юридичної особи	04073, місто Київ, проспект Степана Бандери, будинок 17/1
Основний вид діяльності	86.22 Спеціалізована медична практика
Інші види діяльності	86.10 Діяльність лікарняних закладів 86.21 Загальна медична практика 86.90 Інша діяльність у сфері охорони здоров'я
Чистий дохід, тис.грн	57815,4
Чисельність персоналу, осіб	134
Чистий прибуток (збиток), тис.грн	904,8
Зареєстрований (пайовий) капітал, грн	1 000 000
Балансова вартість активів, тис.грн	12789,8

Джерело: [36; 40]

Станом на кінець 2021 р. у клініці працювало 134 особи, що більше ніж у 2017 р. на 65,4%. Серед загальної кількості працюючих 57 лікарів різних профілів діяльності, 37 осіб молодшого та середнього медичного персоналу (рис. 2.1).

Рисунок 2.1 – Профільні напрямки лікарів ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: дані управлінської звітності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

За результатами аналізу відгуків пацієнтів протягом 2019 – 2021 рр. більшість лікарів мають оцінки від 4,85 до 5,0 балів. За результатами опитування пацієнтів клініки СІТІ ДОКТОР оцінки розподіляються наступним чином (рис. 2.2):

- лікарі – 4,85 бали;
- середній і молодший медперсонал – 4,75 бали;
- адміністративний та допоміжний персонал – 4,8 бали.

Особливістю діяльності досліджуваної клініки є те, що це сучасний хірургічний центр повного циклу, який включає 5 блоків:

- операційний блок;
- інтенсивну терапію;
- цілодобовий стаціонар;
- реабілітацію;

– діагностику.

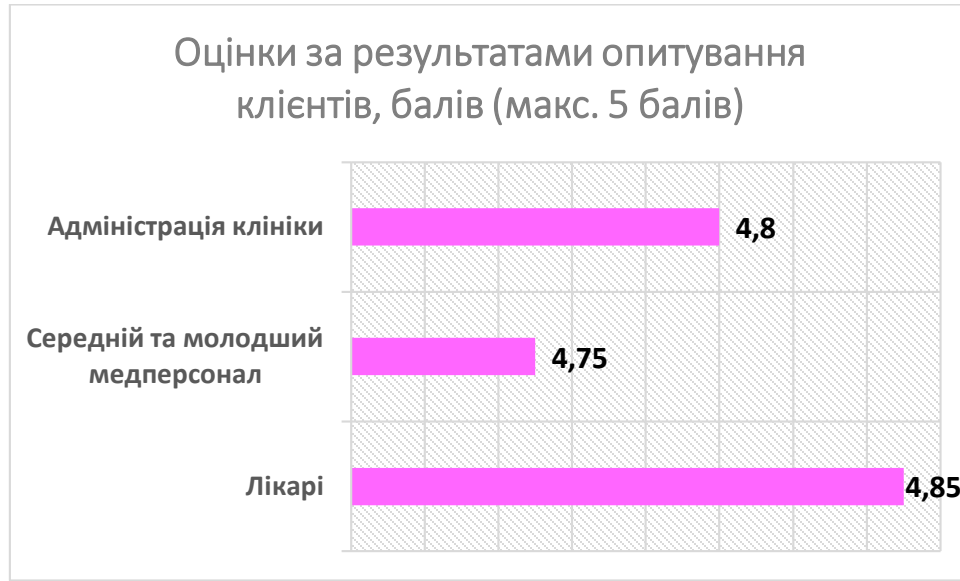

Рисунок 2.2 – Оцінки персоналу за результатами опитування пацієнтів ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: дані управлінської звітності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Основними напрямками діяльності ТОВ «СІТІ ДОКТОР» є: гастроентерологія, кардіологія, ортопедія і травматологія, оториноларингологія та поновлення слуху, гінекологія, лапароскопічна хірургія, хірургія та проктологія, пластична хірургія, онкологія та хіміотерапія, гематологія та онкогематологія, ендокринна хірургія, судинна хірургія, нейрохірургія, реабілітація, повне обстеження організму, узд та ендоскопія, лабораторія.

Бізнес-діяльність досліджуваної клініки можна характеризується як клієнтоорієнтована, тобто така, яка спрямована на забезпечення здоров'я пацієнтів без компромісів (рис. 2.3). Ключовими факторами успіху, які визначає менеджмент клініки «СІТІ ДОКТОР» є забезпечення комфорту та безболісності, безпечності та швидкого та стабільного результату. Такі параметри для клієнта забезпечуються на основі наявного ресурсного потенціалу, який представляє собою сукупність техніко-технологічних засобів та висококваліфікованих спеціалістів.

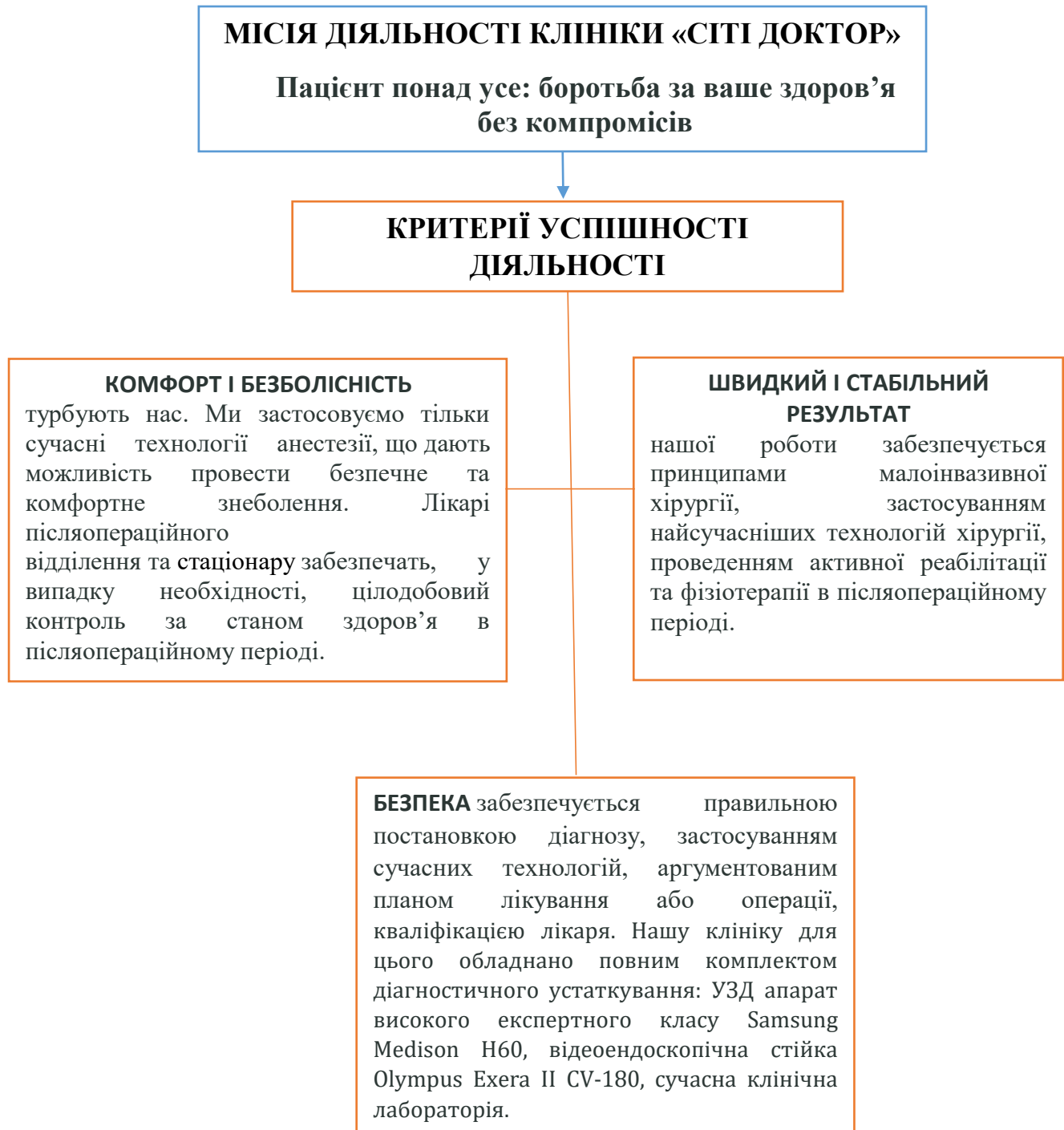

Рисунок 2.3 – Характеристики бізнес-діяльності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: формалізовано на основі [36, с. 134]

Клініка укомплектована сучасним оснащенням, обладнання представлено різними торговельними марками провідних виробничих компаній медичного устаткування. Рівень укомплектованості відділень є таким (рис. 2.4):

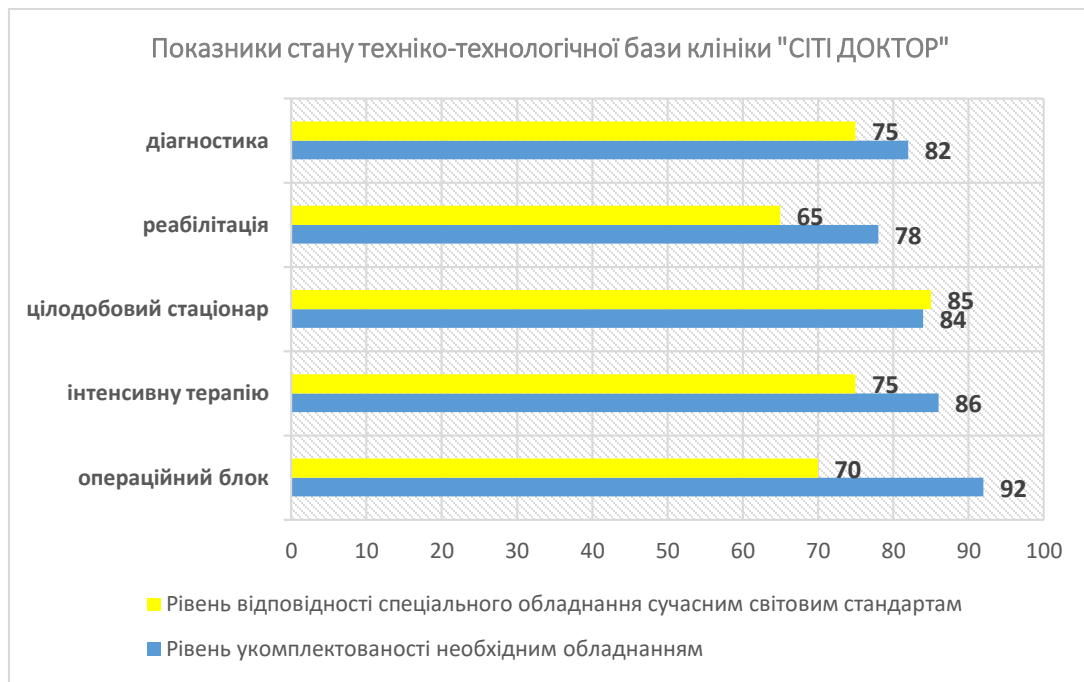

Рисунок 2.4 – Показники стану техніко-технологічної бази клініки ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: дані управлінської звітності

- операційний блок – 92%;
- цілодобовий стаціонар – 84%;
- інтенсивна терапія – 86%;
- блок реабілітації – 78%;
- діагностичний блок – 82%.

Результати аналізу асортиментної лінійки медичних послуг, що надає клініка дозволяють зробити висновок, що однією з ключових конкурентних переваг є широкий діапазон послуг, а виявлені вартісні тенденції 2018 – 2021 рр. характеризуються зростаючою динамікою. Так, середньорічний темп зростання чистого доходу протягом 2018 – 2021 рр. становив 1,56. Найбільш високими темпи зростання були характерними для послуг ультра-звукової діагностики та ендоскопії, а також лабораторних послуг, що пов'язано з перш за все із пандемією COVID-19 (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Показники змін чистого доходу за видами медичних послуг ТОВ «СІТІ ДОКТОР» до попереднього року

Види послуг	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1. Ортопедія і травматологія	1,14	1,15	0,82
2. Оториноларингологія та поновлення слуху	1,18	1,07	1,10
3. Гінекологія	1,19	0,80	1,53
4. Лапароскопічна хірургія	1,46	1,21	1,30
5. Хірургія та проктологія	1,55	1,26	1,40
6. Пластична хірургія	1,70	1,36	1,15
7. Онкологія та хіміотерапія	1,14	2,04	1,19
8. Гематологія та онкогематологія	1,10	1,17	0,99
9. Ендокринна хірургія	1,23	0,63	1,39
10. Судинна хірургія	1,01	0,52	2,08
11. Нейрохірургія	0,87	1,02	2,81
12. Гастроентерологія	1,00	0,90	2,50
13. Кардіологія	0,84	1,27	1,78
14. Реабілітація	1,76	2,42	1,58
15. Повне обстеження організму	0,91	1,05	1,92
16. УЗД та ендоскопія	1,23	3,95	1,22
17. Лабораторія	1,38	2,11	1,16

Джерело: дані управлінської звітності

Якщо характеризувати структуру наданих медичних послуг ТОВ «СІТІ ДОКТОР» станом на кінець 2021 р., то найбільш високою є частка лабораторних послуг (18%), хірургічних послуг в області онкології та хіміотерапії (12,4%), пластичної хірургії (11,1%) (рис. А.1, додаток А). Також, звертає увагу те, що спостерігається суттєве зростання частки реабілітаційних послуг з 2,4% у 2018 р. до 6,4% у 2021 р. Це пояснюється збільшенням попиту на послуги постковідної реабілітації. Представлені тенденції змін чистого доходу дозволяють констатувати наявність значного потенціалу клініки «СІТІ ДОКТОР» для отримання вагомої частки вітчизняного ринку платних медичних послуг. Варто зазначити, що у інформаційному Інтернет просторі відсутніми є систематизовані дані, на основі яких було б можливим оцінити як кількісні так і якісні аспекти функціонування та розвитку ринку платних медичних послуг. Тому подальше оцінювання рівня

конкурентоспроможності клініки «СІТІ ДОКТОР» буде зроблено на основі різних суб'єктивних оцінок страхових та маркетингових агенцій, які опубліковані або результатів досліджень, що зроблені на замовлення менеджменту досліджуваної клініки. За результатами рейтингування клінік, які зроблені представниками страхового бізнесу (табл. 2.3) «СІТІ ДОКТОР» посідає 10 позицію. Відповідно до оцінок даного рейтингу найбільш високими є позиції за такими параметрами як співвідношення ціна/якість та доступність платних медичних послуг для споживача.

2.2 Аналіз фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Відповідно до атрибутивного напрямку дослідження, фінансова стійкість представляє собою органічний зв'язок таких характеристик, як фінансовий ризик, ліквідність, прибутковість, зростання, які у єдності прояву є основою забезпечення фінансової безпеки та зростання вартості бізнесу. Відповідно, оцінювання фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР» буде зроблено за такими критеріями:

- фінансовий ризик;
- ліквідність та платоспроможність;
- прибутковість;
- зростання.

Фінансовий ризик традиційно оцінюється у двох аспектах:

- з точки зору рівня фінансової залежності (незалежності) від зовнішніх інвесторів і кредиторів;
- з точки зору достатності коштів для фінансування запасів підприємства (трьохкомпонентна модель фінансової стійкості).

Аналіз рівня фінансової залежності здійснюється з точки зору співвідношень структури капіталу, відповідно джерелом для аналізу є джерела формування активів підприємства (додаток Б). За результатами аналізу динаміку джерел фінансування діяльності ТОВ «СІТІ ДОКТОР» (табл. 2.3) можна зробити такі висновки. Найбільш високими темпами протягом досліджуваного періоду зростав власний капітал ТОВ «СІТІ ДОКТОР». Так, зростання величини власного капіталу у 2021 р. порівняно з 2017 р. становило 4557,1 тис. грн. Варто звернути увагу на той факт, що у 2017 р. величина власного капіталу була від'ємною (-3591 тис.грн) і починаючи з 2020 р. медичний заклад вийшов на позитивну величину. Такі зміни власного капіталу зумовлені позитивною динамікою величини нерозподіленого прибутку (збитку), який у 2017 р. становив -3641 тис.грн, а у 2021 р. – 915,7 тис.грн. Щодо позикового капіталу, то протягом 2017 – 2021 рр. його величина зростає з 8071,4 тис. грн до 11824,1 тис. грн або у 1,46 рази. Найбільш високими темпами зростала поточна кредиторська заборгованість з 1048 тис. грн у 2017 р. до 1836,7 тис. грн у 2021 р. або у 1,75 рази.

Аналіз показників структури капіталу дозволяє зробити висновок, що протягом 2017 – 2019 рр. структура характеризувалася критично високим рівнем фінансового ризику, так як діяльність клініки фінансувалася виключно за рахунок позикового капіталу. Починаючи з 2020 р. коефіцієнт автономії характеризується позитивною динамікою, проте значення показника є критично низьким і не відповідає нормальному ($\geq 0,5$) (рис. 2.5). Так як при фінансуванні поточної діяльності клініка не використовує довгострокових позикових коштів та кредитних ресурсів, то не має сенсу говорити про доцільність розрахунку системи фінансових коефіцієнтів, що характеризують структуру капіталу.

Таблиця 2.3 – Показники змін джерел фінансування діяльності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерела фінансування	Значення					Абсолютна зміна					Темпи приросту (зменшення)				
	2017	2018	2019	2020	2021	до поп. року				2021 до 2017	до поп. року				2021 до 2017
						2018	2019	2020	2021		2018	2019	2020	2021	
1. Власний капітал	-3591	-6865,5	-6808,8	60,9	965,7	-3274	56,7	6869,7	904,8	4557,1	-91,2	-0,8	100,9	1485,7	х
1.1 Зареєстрований капітал, тис.грн	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2 Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) , тис.грн	-3641	-6915,5	-6858,8	10,9	915,7	-3274	56,7	6869,7	904,8	4557,1	89,9	0,8	100,2	8300,9	х
1.3 Неоплачений капітал, тис.грн	950,0	950,0	950,0	950,0	950,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Позиковий капітал, тис.грн	8071,4	13483,8	14316,4	11004,9	11824,1	5412,4	832,6	-3311	819,2	3752,7	67,1	6,2	-23,1	7,4	46,5
3. Короткостроковий позиковий капітал, тис.грн	8071,4	13483,8	14316,4	11004,9	11824,1	5412,4	832,6	-3311	819,2	3752,7	67,1	6,2	-23,1	7,4	46,5
3.1 Поточна кредиторська заборгованість, тис.грн	1048,0	1359,0	1638,3	1551,2	1836,7	311,0	279,3	-87,1	285,5	788,7	29,7	20,6	-5,3	18,4	75,3
3.2 Інші поточні зобов'язання, тис.грн	7023,4	12124,8	12678,1	9453,7	9987,4	5101,4	553,3	-3224	533,7	2964,0	72,6	4,6	-25,4	5,6	42,2

Джерело: дані фінансової звітності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Рисунок 2.5 – Показники коефіцієнту автономії ТОВ «СІТІ ДОКТОР» у 2020 – 2021 рр.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Характеристика достатності коштів для формування запасів клініки за даними офіційної фінансової звітності є не актуальною, так як відповідно до даних активу балансу (додаток Б) відсутніми є запаси (р. 1100). Проте за даними управлінської звітності середньорічні витрати на формування матеріальних запасів клініки становлять:

- у 2017 р. - 859,6 тис.грн;
- у 2018 р. – 1238 тис.грн;
- у 2019 р. – 1358,4 тис.грн;
- у 2020 р. – 1982,1 тис.грн;
- у 2021 р. – 1854,6 тис.грн.

Виходячи з цього, можемо зробити оцінювання імовірного стану фінансової стійкості з точки зору достатності коштів для формування запасів клініки. Враховуючи те, що наявні дані щодо витрат на формування запасів є усередненими за рік, а не на конкретну дату, доцільного говорити про розрахунок середньорічних

параметрів трьохкомпонентної моделі фінансової стійкості. Результати розрахунку представлено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Модель фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1. Середньорічна величина власних оборотних коштів, тис.грн.	-7930,35	-10540,8	-7062,55	-3072,6
2. Середньорічна величина власних оборотних та довгострокових позикові кошти, тис.грн.	-7930,35	-10540,8	-7062,55	-3072,6
3. Середньорічна величина загальної суми коштів для формування запасів, тис.грн.	2847,26	3359,35	5598,1	8341,9
4. Середньорічні витрати на формування запасів, тис.грн.	1238	1358,4	1982,1	1854,6
5. Дефіцит/надлишок власних оборотних коштів для формування запасів, тис.грн.	-9168,35	-11899,2	-9044,65	-4927,2
6. Дефіцит/надлишок власних оборотних та довгострокових позикових коштів для формування запасів, тис.грн.	-9168,35	-11899,2	-9044,65	-4927,2
7. Дефіцит/надлишок загальної суми коштів для формування запасів, тис.грн.	1609,26	2000,95	3616	6487,3
8. Тип фінансової стійкості	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан

Джерело: розраховано за даними фінансової та управлінської звітності

Отримані дані дозволяють зробити висновок, що протягом досліджуваного періоду клініка «СІТІ ДОКТОР» характеризувалася дефіцитом власних оборотних коштів. При цьому величина дефіциту має стійку спадну динаміку, що дозволяє говорити про наявність тенденцій до покращення ситуації.

Результати розрахунку коефіцієнту забезпеченості власними оборотними коштами також підтверджують критичність ситуації, щодо достатності коштів для фінансування запасів. Так, за розрахунками (рис. 2.6) значення показника протягом досліджуваного періоду є від'ємним, у той час як критичне значення коливається в межах 0,6-0,8. Розрахунок коефіцієнту маневреності здійснювати не оцільно, так як клініка не використовує довгострокових позикових джерел фінансування, відповідно, перманентний капітал математично збігається з величиною власного капіталу.

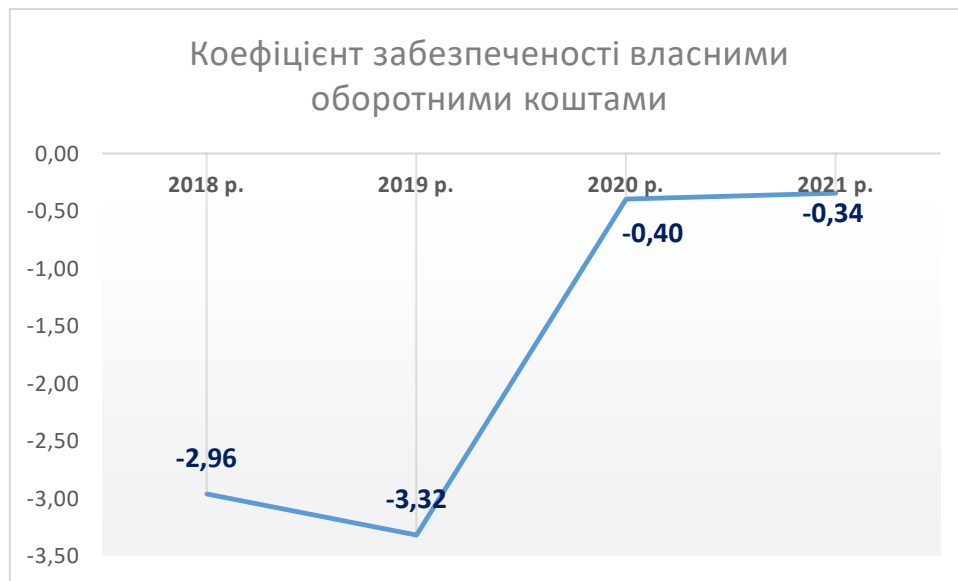

Рисунок 2.6 – Показники коефіцієнту забезпеченості власними оборотними коштами ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Таким чином, якщо узагальнити ситуацію щодо рівня фінансового ризику, то можна зробити висновок щодо порівняно високого його рівня. Фінансування поточної діяльності медичної клініки СІТІ ДОКТОР майже на 100% залежить від зовнішніх джерел, відповідно фінансування поточних потреб клініки здійснюється за рахунок короткострокових позикових джерел.

Оцінювання ліквідності діяльності досліджуваної клініки зроблено на основі системи коефіцієнтів ліквідності (рис. 2.7) та балансу ліквідності ТОВ «СІТІ ДОКТОР» (табл. 2.5), а отримані результати дозволяють зробити такі висновки. Щодо значень коефіцієнту абсолютної ліквідності, то вони є критично низькими і не відповідають нормальному значенню, яке має бути більше 0,2. Фактичні значення є майже у 10 разів меншими. Результати балансу ліквідності в частині співвідношення найбільш ліквідних активів та найбільш термінових зобов'язань у 2020 – 2021 рр. характеризуються від'ємним сальдо, що дозволяє зробити висновок про незадовільний стан ситуації щодо здатності погашати найбільш термінові борги клініки.

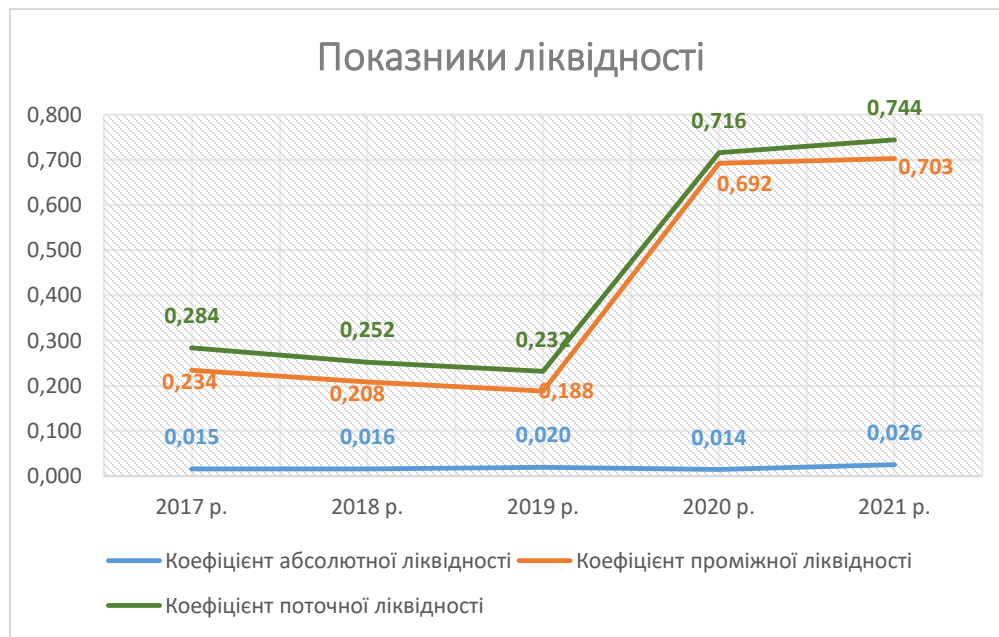

Рисунок 2.7 – Показники ліквідності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Значення коефіцієнту проміжної ліквідності у 2020 – 2021 рр. відповідають нормальному (0,6 – 0,8). Проте з точки зору балансу ліквідності у 2020 – 2021 рр. зберігається дефіцит середньоліквідних активів для погашення короткострокових зобов’язань. Позитивною є динаміка щодо коефіцієнту поточної ліквідності, однак незважаючи на це відповідне значення у 2021 р. не відповідало критичному (більше або дорівнює 2,0).

Таблиця 2.5 – Баланс ліквідності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1	2	3	4	5	6
1. Найбільш ліквідні активи (A1), тис.грн.	124,4	212,2	285,2	157,6	302,24
2. Середньоліквідні активи (A2), тис.грн.	2166,22	3191,70	3029,60	7723,80	8500,16
3. Активи повільної реалізації (A3), тис.грн.	0	0	0	0	0
4. Активи, що важко реалізуються (A4), тис.грн.	2189,40	3214,40	4192,80	3184,40	3987,40
5. Найбільш термінові зобов’язання (П1), тис.грн.	1048,02	1359	1638,3	1551,2	1836,7
6. Короткострокові пасиви (П2), тис.грн.	7023,40	12124,80	12678,10	9453,70	9987,40

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6
7. Довгострокові кредити і позики (ПЗ), тис.грн.	0	0	0	0	0
8. Постійні пасиви (П4), тис.грн.	-3591,40	-6865,50	-6808,80	60,90	965,70
A1 – П1	-923,62	-1146,8	-1353,1	-1393,6	-1534,46
A2 – П2	-4857,18	-8933,10	-9648,50	-1729,90	-1487,24
A3 – ПЗ	0	0	0	0	0
П4 – А4	-5780,80	-10079,90	-11001,60	-3123,50	-3021,70

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

В цілому, можемо зробити висновок щодо існування з проблем з ліквідністю у досліджуваному медичному закладі, проте менеджмент вважає, що ситуація є контрольованою і негативно не впливає на відносини клініки із основними фінансовими стейкхолдерами бізнесу.

За результатами аналізу формування чистого прибутку ТОВ «СІТІ ДОКТОР» можна зроби́ти такі висновки:

- доходи клініки протягом 2017 – 2021 рр. характеризуються стійкою зростаючою динамікою (табл. 2.6). Так, у 2021 р. порівняно з 2017 р. доходи клініки зросли на 45651 тис.грн або 413,7%. Доходи клініки на 100% сформовані виручкаю від реалізації медичних послуг;

- щодо витрат, то їх динаміка є також зростаючою. Так, у 2021 р. порівняно з 2017 р. витрати клініки збільшилися на 41493,6 тис.грн або на 278,6%. Проте, позитивним моментом є те, що темпи зростання доходів перевищують темпи зростання витрат (рис. 2.8);

- позитивна данаміка співвідношення темпів зростання доходів та витрат зумовили позитивні тенденції щодо величини чистого прибутку. Так, протягом 2017 – 2018 рр. діяльність клініки була збитковою. Починаючи з 2019 р. клініка отримувала чистий прибуток, який у 2021 р. є найбільш високим за досліджуваний період.

Таблиця 2.6 – Показники формування прибутку ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Показники	Значення, тис.грн					Абсолютна зміна, тис.грн					Темпи приросту (зменшення)				
	2017	2018	2019	2020	2021	до поп. року				2021 до 2017	до поп. року				2021 до 2017
						2018	2019	2020	2021		2018	2019	2020	2021	
1. Доходи	11254,4	25864,5	33246,2	44220,7	57815,4	14610,1	7381,7	10974,5	13594,7	46561,0	129,8	28,5	33,0	30,7	413,7
1.1 Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн	11254,4	25864,5	33246,2	44220,7	57815,4	14610,1	7381,7	10974,5	13594,7	46561,0	129,8	28,5	33,0	30,7	413,7
1.2 Інші операційні доходи, тис.грн	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3 Інші доходи, тис.грн	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Витрати, тис.грн	14895,8	29138,6	33177,0	44207,4	56389,4	14242,8	4038,4	11030,4	12182,0	41493,6	95,6	13,9	33,2	27,6	278,6
2.1 Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2 Інші операційні витрати, тис.грн	14895,8	29138,6	33177,0	44207,4	56389,4	14242,8	4038,4	11030,4	12182,0	41493,6	95,6	13,9	33,2	27,6	278,6
2.3 Інші витрати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
4.Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн	-3641,4	-3274,1	69,2	13,3	1426,0	367,3	3343,3	-55,9	1412,7	5067,4	-10,1	-102,1	-80,8	10621,8	-
5. Податок на прибуток, тис.грн	0,0	0,0	12,5	2,4	521,2	0,0	12,5	-10,1	518,8	521,2			-80,8	21616,7	-
6. Чистий прибуток (збиток), тис.грн	-3641,4	-3274,1	56,7	10,9	904,8	367,3	3330,8	-45,8	893,9	4546,2	-10,1	-101,7	-80,8	8200,9	-

Джерело: дані фінансової звітності

Рисунок 2.8 – Показники темпів зростання доходів і витрат ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Тенденції щодо величини чистого прибутку безпосередньо визначили динаміку показників рентабельності. Результати аналізу показників рентабельності протягом 2019 – 2021 рр. дозволяють констатувати, що у 2021 р. значення усіх показників є найбільшими (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Показники рентабельності за чистим прибутком ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1. Рентабельність реалізації послуг, %	0,17	0,02	1,56
2. Рентабельність активів, %	0,80	0,12	7,59
3. Рентабельність операційної діяльності, %	0,17	0,02	1,60
4. Рентабельність оборотних активів, %	1,69	0,19	10,85
5. Рентабельність основних засобів, %	1,53	0,30	25,23

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Так, рентабельність реалізації послуг зросла з 0,17% у 2019 р. до 1,56% у 2021 р., рентабельність активів – з 0,8% до 7,59%, рентабельність операційної діяльності – з 0,17% до 1,6%. Така позитивна динаміка пояснюється тим, що свою діяльність клініка розпочала фактично у 2017 р., відповідно, ті якісні зміни, що відбувалися протягом досліджуваного

періоду у діяльності клініки безпосередньо відобразилися на показниках фінансово-економічних результатів діяльності.

Щодо оцінювання зростання, як однієї з проєкції визначення фінансової стійкості, то науковці наголошують на тому, що саме цей аспект характеризує можливості розвитку економічного суб'єкту з точки зору забезпечення позитивної динаміки фінансово-економічних результатів. Проте у науковій літературі не пропонується універсальної системи показників для здійснення оцінок у проєкції зростання. Відповідно, логічні аналітичні співвідношення будуть сформовані виходячи з методик оцінювання економічного зростання підприємства.

Базовим правилом визначення зростання є «Золоте правило економіки», відповідно до якого темпи зростання чистого прибутку мають перевищувати темпи зростання чистого доходу, який в свою чергу має бути більшим за темпи зростання активів економічного суб'єкта. Відповідно до результатів розрахунків для клініки «СІТІ ДОКТОР» (табл. 2.8), можемо констатувати, що станом на кінець 2021 р. параметри діяльності відповідають передумові «Золотого правила економіки». Це зумовило позитивну динаміку капіталовіддачі клініки. Рівень якої збільшився з 2,51 грн/грн у 2017 р. до 4,52 грн/грн у 2021 р. або у 1,8 рази.

Таблиця 2.8 – Показники відповідності «Золотому правилу економіки»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1. Темпи зростання активів	1,48	1,13	1,47	1,16
2. Темпи зростання чистого доходу	2,30	1,29	1,33	1,31
3. Темпи зростання (зменшення) чистого прибутку	-	-	0,19	83,01
4. Капіталовіддача, грн/грн	3,91	4,43	4,00	4,52

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Якщо проаналізувати результати порівняння співвідношення виручки від реалізації послуг та чисельності, то також можемо говорити про позитивні тенденції. Так, активи зростали більш високими темпами ніж чисельність працюючих, що відповідно позитивно відобразилося на динаміці продуктивності праці (рис. 2.9). Так, у 2021 р. порівняно з 2017 р. продуктивність праці зросла зі 138,9 тис.грн/особу до 431,5 тис.грн/особу або у 3,1 рази.

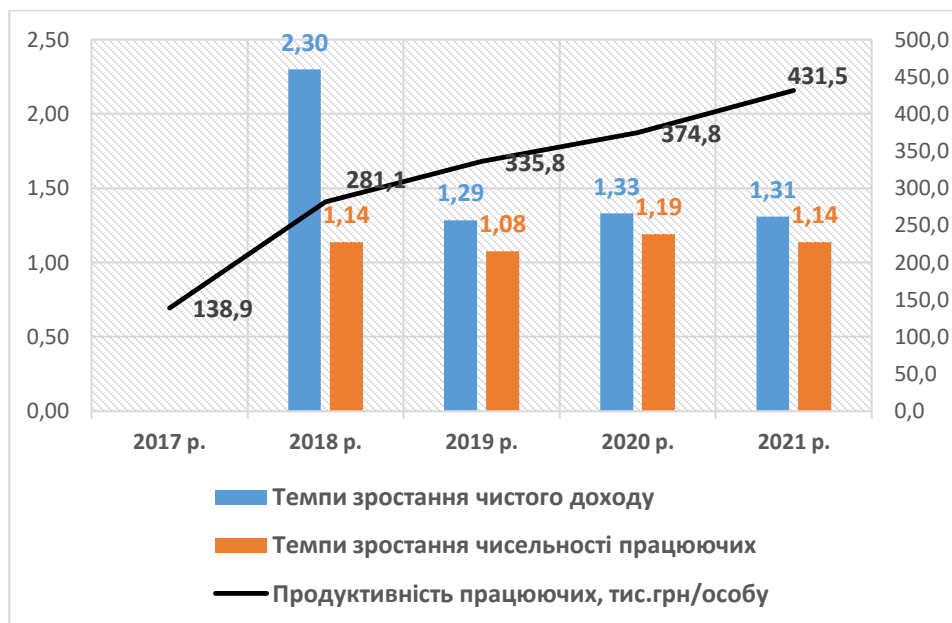

Рисунок 2.9 – Показники продуктивності праці ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: розраховано за даними фінансової та управлінської звітності

Щодо співвідношення темпів зростання чистого доходу та оборотних активів, то тенденції є неоднозначними. Тобто, спостерігаються періоди, коли темпи зростання чистого доходу перевищують темпи зростання оборотних активів (2018 – 2019 рр., 2021 р.), і коли тенденція є зворотною (2020 р.) (рис. 2.10). Це відповідно впливає на значення коефіцієнту оборотності оборотних активів, динаміка якого є нестабільною. В цілому швидкість обороту оборотних активів протягом досліджуваного періоду зросла з 4,91 обороти у 2017 р. до 6,57 обороти у 2021 р. або в 1,33 рази.

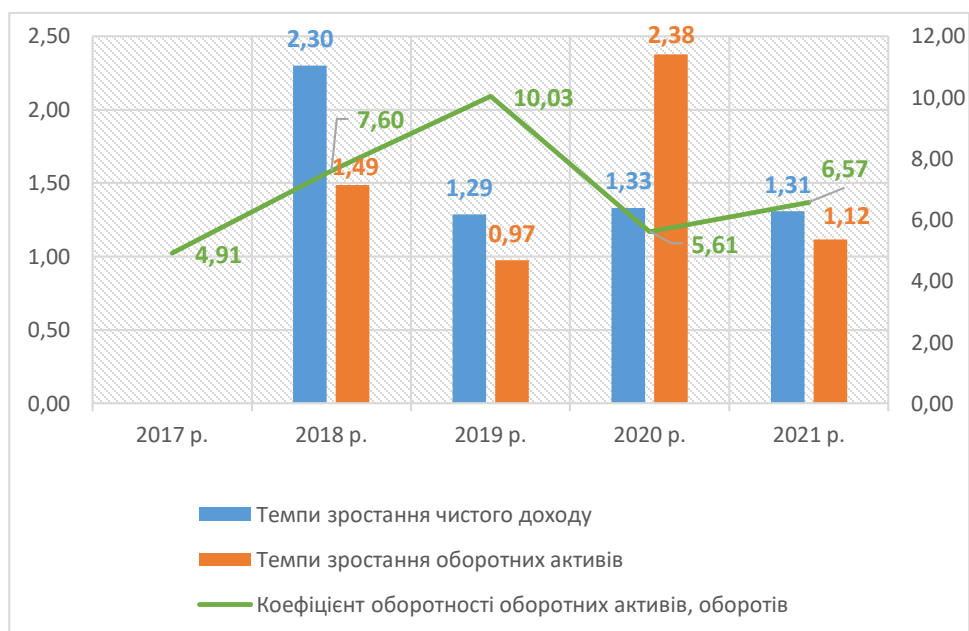

Рисунок 2.10 – Показники швидкості обороту оборотних активів ТОВ «СІТІ

ДОКТОР»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Ще одним індикатором, який характеризує фінансові аспекти зростання досліджуваної клініки є співвідношення темпів зростання оборотних активів та поточних витрат. За результатами такого оцінювання для ТОВ «СІТІ ДОКТОР» можемо констатувати наявність позитивних тенденцій починаючи з 2020 р., коли темпи зростання оборотних активів стали більш високими порівняно з темпами зростання поточних зобов'язань. Відповідно і значення коефіцієнту платоспроможності клініки почало зростати і у 2021 р. сягнуло 0,74 на відміну від 2017 р. (0,28) (рис. 2.11).

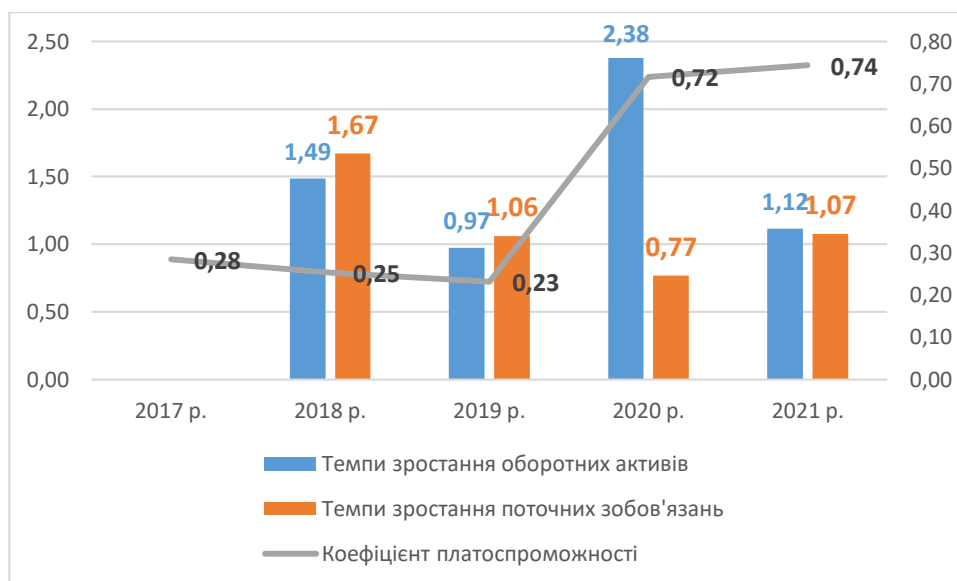

Рисунок 2.11 – Показники формування платоспроможності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Якщо узагальнити результати оцінювання прибутковості та зростання досліджуваної клініки, то можемо зробити висновок про те, що спостерігаються стійкі зростаючі тенденції і станом на кінець 2021 р. ситуація може оцінюватися як цілком нормальна. Це корелює з виявленими тенденціями щодо конкурентоспроможності клініки і дозволяє робити прогноз щодо можливостей подальшого успішного розвитку.

2.3 Оцінювання узагальнюючого рівня фінансової стійкості клініки

Оцінювання фінансової стійкості на основі використання методу узагальнення показників здійснюється як у розрізі традиційних аналітичних проєкцій, таких як фінансовий ризик, ліквідність, прибутковість так і таких, що більше можуть характеризуватися як автрьські. Так, наприклад, проєкція зростання [33, с.174], вартісна проєкція [46, с.218]. Відповідно до досліджень Т.В. Пономаренко оцінювання узагальнюючого рівня фінансової стійкості може здійснюватися за логікою, яка формалізовано представлена у табл. А.1, додаток. А Адаптуючи такий підхід до специфіки діяльності клініки та розширюючи кількість аналітичних індикаторів, які можна включити до проєкції зростання, оцінювання узагальнюючого індексу фінансової стійкості буде зроблено за технологією, яку формалізовано представлено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Технологія розрахунку узагальнюючого індексу фінансової стійкості

Параметр оцінювання	$\{x_{kj}\}$	Назва показники	w_j
1	2	3	4
Ризик (I_{risk})	$x_{1.1}$	Коефіцієнт автономії (k_{aut})	0,50
	$x_{1.2}$	Трьохкомпонентна модель фінансової стійкості ($M_{fin.stab}$)	0,50
$I_{risk} = 0,50 \times k_{aut} + 0,50 \times M_{fin.stab}$			
Ліквідність (I_{liq})	$x_{2.1}$	Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($k_{abs.liq}$)	0,30
	$x_{2.2}$	Коефіцієнт проміжної ліквідності ($k_{sp.liq}$)	0,30
	$x_{2.3}$	Коефіцієнт поточної ліквідності ($k_{cur.liq}$)	0,40
$I_{liq} = 0,3 \times k_{abs.liq} + 0,3 \times k_{sp.liq} + 0,4 \times k_{cur.liq}$			
Прибутковість (I_{profit})	$x_{2.1}$	Рентабельність власного капіталу за чистим прибутком (r_{fin})	0,5
	$x_{2.2}$	Рентабельність реалізації послуг за чистим прибутком (r_{sale})	0,5
$I_{profit} = 0,50 \times r_{fin} + 0,50 \times r_{sale}$			
Зростання (I_{gross})	$x_{3.1}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого прибутку та чистого доходу ($r_{NI\backslash Sale}$)	0,20
	$x_{3.2}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого доходу та активів ($r_{Sale\backslash Ass}$)	0,20
	$x_{3.3}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання оборотних активів над темпами зростання заборгованості ($k_{cur.ass\backslash deb}$)	0,20
	$x_{3.4}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого доходу та чисельності працюючих (k_w)	0,20
	$x_{3.5}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання доходів та витрат (k_{oper})	0,20

$I_{gross} = 0,20 \times r_{NI\backslash Sale} + 0,20 \times r_{Sale\backslash Ass} + 0,20 \times k_{cur.ass\backslash deb} + 0,20 \times k_W + 0,20 \times k_{oper}$
$I_{fin.st} = 0.2 \times I_{ris} + 0.2 \times I_{liq} + 0.3 \times I_{prof} + 0.3 \times I_{gross}$

Джерело: сформовано за даними [33, с.235]

Щодо критичних значень індикаторів, то для таких як коефіцієнт автономії та коефіцієнти ліквідності будуть використані традиційні значення, які представлено у наукових джерелах [45, с.247]. Для моделі фінансової стійкості науковці використовують таку шкалу: стан абсолютної фінансової стійкості – 1,0; нормальної – 0,75; нестійкий фінансовий стан – 0,5; кризовий фінансовий стан – 0,25 [33, с. 235]. Еталонним значенням для чистої рентабельності власного капіталу буде прийнято витрати на власний капітал, а для чистої рентабельності реалізації критична рентабельність, яка розраховується як відношення середньозважених витрат на капітал до продуктивності функціонуючого капіталу [33, с. 235]. Щодо показників зростання, то за умови якщо їх значення перевищують 1,0, то така ситуація буде відповідати найвищому рівню відповідності – 1,0. Якщо менше за 1,0, то це відповідно і буде прийнято за рівень відповідності [46, с. 215].

За результатами проведених розрахунків, які представлено у табл. 2.10 та рис. 2.12 можна зробити такі висновки:

Таблиця 2.10 – Показники формування узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Коефіцієнти відповідності еталонним значенням	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1	2	3	4	5
1. Фінансовий ризик				
1.1 Коефіцієнт автономії	0,00	0,00	0,01	0,15
1.2 Модель фінансової стійкості	0,25	0,25	0,25	0,25
1.2 Ліквідність				
2.1 Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,08	0,10	0,07	0,13
2.2 Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,35	0,31	1,00	1,00
2.3 Коефіцієнт поточної ліквідності	0,13	0,12	0,36	0,37
3. Прибутковість				
3.1 Чиста рентабельність власного капіталу	0	0	1	1
3.2 Чиста рентабельність реалізації послуг	0	1	1	1
4. Зростання				

1	2	3	4	5
4.1 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого прибутку та чистого доходу	0,00	0,00	0,13	1,00
4.2 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого доходу та активів	1,00	1,00	0,90	1,00
4.3 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання оборотних активів над темпами зростання заборгованості	0,89	0,92	1,00	1,00
4.4 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого доходу та чисельності працюючих	1,00	1,00	1,00	1,00
4.5 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання доходів та витрат	1,00	1,00	1,00	1,00

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

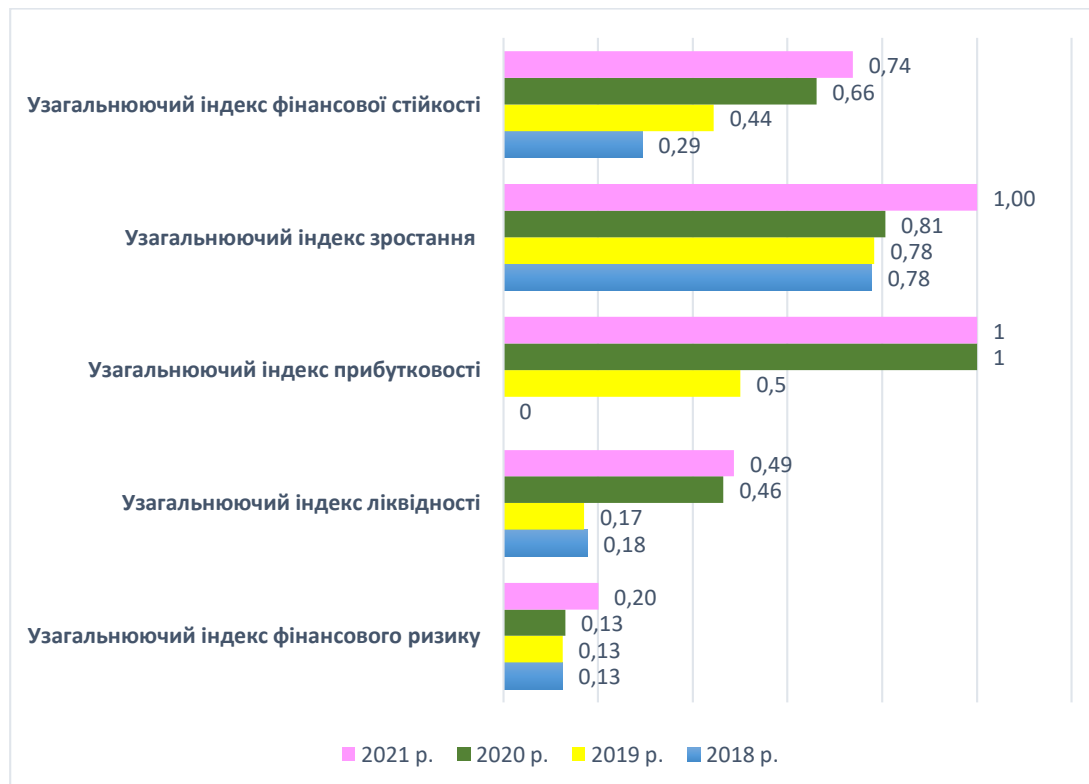

Рисунок 2.12 – Показники формування узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

– найбільш низькими є значення узагальнюючого індексу фінансового ризику, проте у 2021 р. значення даного показника зросло з 0,13 до 0,2;

- узагальнюючий індекс ліквідності також менше 0,5, проте спостерігається позитивна динаміка і у 2021 р. порівняно з 2018 р. значення відповідного показника зросло з 0,18 до 0,49 або у 2,7 рази;

- високі значення узагальнюючого індексу прибутковості у 2020 – 2021 рр. пов'язані з тим, що розрахункові значення середньозважених витрат на капітал мають дуже низькі значення. Це пояснюється тим, що частка власного капіталу у загальній його величині є дуже низькою, а платний позиковий капітал не використовується. Відповідно, навіть низькі показники рентабельності за чистим прибутком перевищували критичні значення, які пов'язані з витратами на капітал. Якщо б у клініки був задовільний рівень структури капіталу, то у такому в випадку низькі значення показників рентабельності не забезпечували високі оцінки узагальнюючого індексу прибутковості;

- щодо узагальнюючого індексу зростання, то протягом досліджуваного періоду спостерігається позитивна динаміка фінансово-економічних результатів, що цілком відображає ті тенденції, які виявлено у ході аналізу розвитку досліджуваної клініки. Значення даного узагальнюючого індексу протягом 2018 – 2021 рр. характеризувалися як високі та здійснювали визначальний вплив на формування узагальнюючого індексу фінансової стійкості;

- значення узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР» протягом 2018 – 2021 рр. характеризувався зростаючою динамікою У 2021 р. значення відповідного індексу перевищувало значення у 2018 р. у 2,55 рази.

Таким чином, якщо цілісно характеризувати ситуацію щодо фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР», то можемо зробити такі змістовні узагальнення:

- ключовою проблемою досліджуваної клініки є незадовільна структура капіталу, яка характеризується критично низькими значеннями частки власного капіталу у загальній його величині. Ефективний розвиток клініки, наслідком якого є отримання чистого прибутку та його подальше реінвестування у діяльність клініки може забезпечити розв'язання даної проблеми. Тим більше, що за результатами конкурентного аналізу було виявлено досить високий рівень потенціалу щодо успішного розвитку;

- розв'язання проблем ліквідності також може бути можливим за рахунок нормалізації структури капіталу внаслідок забезпечення прибутковості діяльності та

ефективної інвестиційної політики. Забезпечення отримання стабільного доходу клініки може забезпечити наявність достатнього обсягу високоліквідних активів, які будуть своєчасно покривати поточні боргові зобов'язання клініки;

– щодо прибутковості, то її забезпечення є багатоаспектною проблематикою, яка пов'язана як з питаннями управління витратами, так і забезпеченням конкурентоспроможності клініки. Проте, з точки зору забезпечення фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР» питання забезпечення прибутковості є ключовим.

РОЗДІЛ 3

ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

3.1 Розробка проєкту забезпечення фінансової стійкості досліджуваної клініки

У ході проведеного дослідження були зафіксовані позитивні тенденції щодо розвитку клініки «СІТІ ДОКТОР» та змін її фінансової стійкості. Проте дана клініка є новим суб'єктом діяльності на ринку платних медичних послуг і подальший розвиток клініки залежить від того, якими є тренди розвитку приватної медицини в Україні. Якщо характеризувати проблему забезпечення фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР», то можемо говорити про те, що якщо клініка буде нарощувати обсяги надання послуг, то очевидно, що будуть зростати доходи, прибуток клініки, а відтак, вирішуватися проблеми ліквідності та платоспроможності, фінансової незалежності. Тобто на даний момент актуальним питанням для клініки є нарощення кількості пацієнтів та відповідно доходів клініки.

Для формування пропозицій щодо забезпечення зростання доходів компанії перш за все необхідно систематизувати інформацію щодо сильних та слабких сторін розвитку клініки, а також загроз та можливостей. Таку інформацію узагальнено представлено на рис. 3.1. Саме можливості та сильні сторони визначають резерви забезпечення зростання доходів клініки, відповідно на них зупинимося більш жетально.

Якщо проаналізувати тренди розвитку платної медицини в Україні, то можемо зробити такі висновки. Так, за даними компаній *InVenture* та *EY (Ernst & Young)* щорічні темпи зростання ринку платних медичних послуг у 2023 – 2025 рр. можуть становити мінімально 20%.

<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
-----------------------	-----------------------

Високий професійний рівень лікарів та обслуговуючого медичного персоналу. Комфортні умови надання медичних послуг для пацієнтів. Наявна високотехнологічна діагностична та лікувальна апаратура. Використання сучасних матеріалів та методів лікування. Широкий спектр медичних послуг. Зростає база постійних клієнтів.	Рівень розвитку системи комунікацій та PR-активності нижче ніж у основних конкурентів. Відсутність системного підходу до організації інформаційно-аналітичної діяльності у клініці. Низький рівень соціальної активності клініки. Відсутність системи обробки аналітики даних результатів діяльності клініки. Відсутність структурного підрозділу, який реалізує функції маркетингу, комунікацій, реклами, PR Відсутність єдиного синхронізованого інтегрованого інформаційного простору, як джерела інформації для прийняття зважених управлінських рішень
<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
Розвиток інноваційних технологій діагностики та лікування у медичній сфері. Відкладений попит на медичні послуги. Актуалізація ЗОЖ, що стимулює попит на лабораторні дослідження організму Позитивні тренди розвитку платної медицини в Україні	Загроза втрати майна внаслідок війни Скорочення купівельної спроможності пацієнтів, які є потенційними клієнтами клініки. Зростання кількості конкурентоспроможних приватних клінік. Укріплення ринкових позицій конкурентів

Рисунок 3.1 – Результати SWOT-аналізу бізнес-діяльності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: за даними управлінської звітності компанії

Досить цікавими та інформативними з точки зору перспектив розвитку платної медицини є результати досліджень компанії ЕУ щодо тенденцій розвитку ринку. Так, за даними такого дослідження (рис. 3.2) найбільш зростаючим є попит на віддалені консультації, за які пацієнти готові платити (зростання 80%). Також, зростання попиту до 70% відбувається на послуги телемедицини та послуги в межах регіональних медичних програм. Відбувається зростання попиту на стаціонарну медичну допомогу (зростання до 60%). Негативною тенденцією є те, що знижується платоспроможний попит з боку клієнтів (падіння на 80%), а також попит на очні консультації (зниження на 60%).

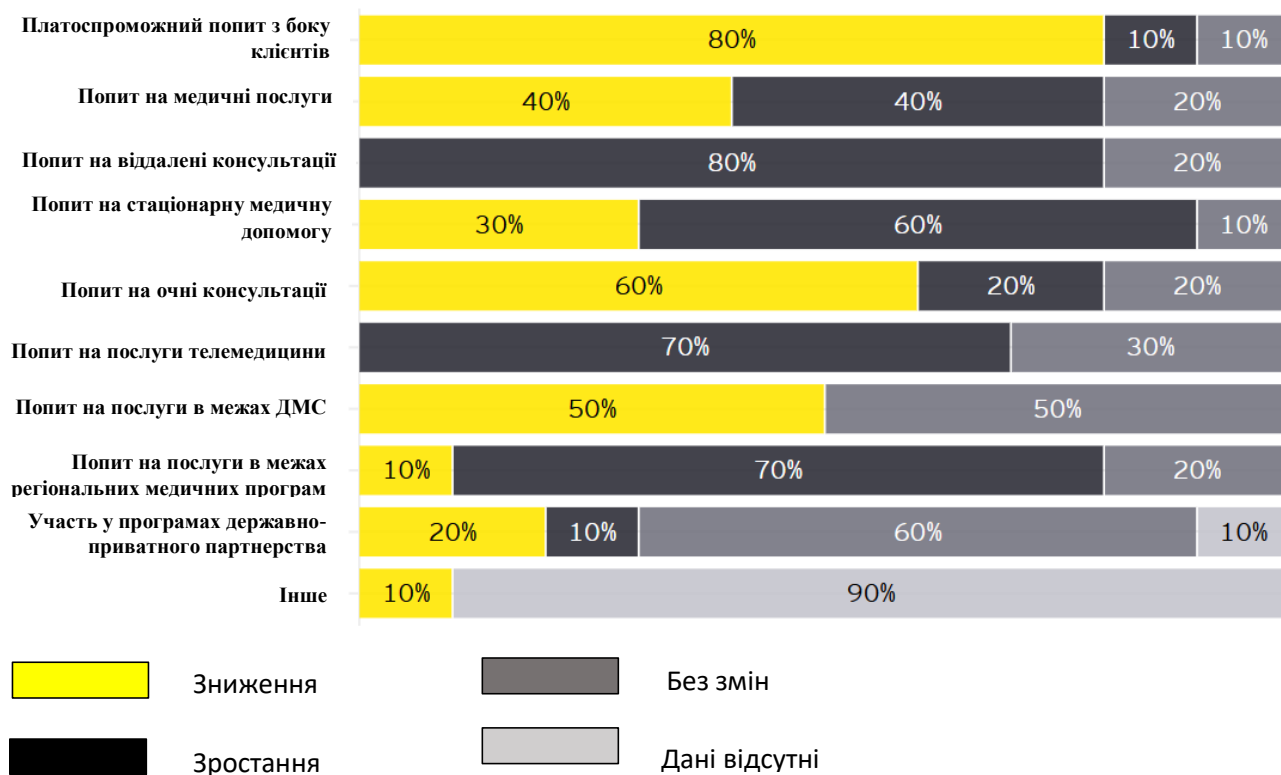

Рисунок 3.2 – Тенденції розвитку платної медицини в Україні

Джерело: дані управлінської звітності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Такі тенденції варто враховувати при формуванні проєкту, який спрямований на забезпечення зростання доходів та прибутку досліджуваної клініки.

Також досить важливим, на наш погляд, є висновок компанії ЕУ щодо того, якими навичками має володіти приватна клініка, щоб бути успішною. Такими навичками визначено (рис. 3.3) вміння бачити тренди, швидко адаптуватися до ситуації, швидко змінювати фокус, бути антикрихкими. Відповідно формування проєкту щодо забезпечення фінансової стійкості досліджуваної клініки буде зроблено саме з урахуванням визначених характеристик.

Якщо проаналізувати тенденції розвитку клініки влітку 2022 р., то варто констатувати зростання попиту на платні медичні послуги порівняно з аналогічним періодом 2021 р. Якщо у 2021 р. більш високими темпами зростали діагностичні та реабілітаційні послуги, то у 2022 р. збільшився попит на операційний блок, послуги стаціонару та інтенсивної терапії.

Рисунок 3.3 – Організаційні навички, що забезпечують успішність приватних клінік

Джерело: формалізовано автором за даними управлінської звітності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Така ситуація пояснюється тим, що після обмежень, які діяли внаслідок пандемії та тих стресових ситуацій, які отримали громадяни внаслідок війни спрацював «ефект відкладеного попиту», який в принципі очікувався навесні 2022 р. Крім того, багато людей, які виїхали за кордон, влітку, коли був період порівняного затишшя у Києві, поверталися з метою саме розв'язання медичних проблем. Так як за кордоном отримати відповідні медичні послуги є набагато дорожче та потрібно досить довго очікувати у черзі. В жовтні спостерігався незначний спад порівняно з літнім періодом, проте клініка працювала у досить завантаженому режимі.

Якщо враховувати сильні та слабкі сторони розвитку клініки «СІТІ ДОКТОР», то можна зосередити увагу на тому, що зростання кількості пацієнтів потребує подальшого їх грамотного адміністрування. Так, доцільно було б створити онлайн-кабінет пацієнта, в якому має накопичуватися інформація щодо історії хвороб, лікування, консультацій, рекомендацій. У такому кабінеті варто було б зробити оповіщення про необхідність планових консультацій, а також здійснювати консультування пацієнтів в онлайн-режимі. В залежності від медичної історії може бути сформований фінансовий план обслуговування пацієнта, система бонусів та знижок, а також можливості отримання додаткових безкоштовних консультацій та діагностичних процедур. Такий підхід є дуже міцним стимулом для того, щоб співпраця пацієнтів з клінікою тривала на довгостроковій

основі.

Крім того, створення максимально комфортних умов для пацієнтів є одним із ключових факторів нарощення обсягу надаваних послуг клініки. Так, за даними опитування пацієнтів приватних клінік компанією EY (рис. 3.4) 39,4% обирають клініку за рекомендацією, для 38,3% - основним фактором вибору є компетентність лікаря.

Рисунок 3.4 –Причин вибору пацієнтами платних медичних послуг

Джерело: управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Також важливим фактором є те, що для 19,3% респондентів ключовим є наявність необхідного обладнання. Досить несподіваним вивився результат щодо цінової доступності. Так, лише 6,7% опитаних назвали цей фактор як ключовий. Це означає, що коли мова йде про здоров'я пацієнт готовий поставити на перший план зовсім інші фактори, а не ціновий.

Важливо зазначити, що так як клініка знаходиться у м. Києві, то платоспроможний попит на досить дорогі операції є стабільним незалежно від умов, в яких працює клініка. Варто зазначити, що в умовах війни досить несуттєво зменшився попит на послуги за доглядом за шкірою та ринопластику. Попит на послуги хірургічної естетичної медицини збільшився внаслідок дії саме факторів війни.

Таким чином, має сенс говорити про розиток довгострокових відносин з пацієнтами, що вимагає створення єдиного інформаційного онлайн простору, а в

перспективі і можливо свого додатку. Реалізація такого кроку вимагає проведення організаційного, інформаційного та цифрового аудиту в компанії. Такі кроки забезпечать наявність повної інформації, яка є необхідною для створення онлайн-кабінету пацієнта та підключення такої системи до загальної інформаційної бази клініки. Крім того, вдаючись до такого кроку, має сенс вдосконалити систему інформаційної підтримки управлінських рішень з точки зору формування як бізнес-аналітики клініки, так і створення єдиної інформаційної цифрової системи матеріального забезпечення клініки. Для реалізації такого кроку потрібно залучати професійні компанії, які спеціалізуються на такого роду послугах, так як реалізувати даний проєкт власними силами клінік не може із-за відсутності фахівців. Потенційними компаніями, які могли б бути долечиними до даного процесу є компанія *Baker Tilly* Україна та компанія *Indusoft Digital Manufacturing*, компанія *EY*.

Клініка вже розглядала схожу ідею у 2019 р., але масштаби діяльності були меншими і, відповідно, питання окупності були для менеджменту сумнівними. Проте, ситуація склалася таким чином, що якби цей проєкт був реалізованим у 2019 р., то в період глобальної пандемії і в умовах війни результати його реалізації відіграли б важливу роль у забезпеченні більш ефективної діяльності клініки.

За оцінками фахівців бюджет витрат на реалізацію такого проєкту становить близька 692 тис.грн та розподіляється так:

- консалтингові послуги – 136 тис.грн;
- ІТ-послуги – 260 тис.грн;
- обладнання – 168 тис.грн;
- програмне забезпечення – 128 тис.грн

Терміни реалізації даного проєкту є такими:

- проведення аудиту та створення концепту АСУ – січень-травень 2023 р.;
- оцифрування - квітень-липень 2023 р.;
- закупка обладнання – травень – червень 2023 р.;
- покупка програмного забезпечення – червень-липень 2023 р.

Щодо обсягів зростання надаваних послуг за умови реалізації даного проєкту, то прогнозувати їх досить важко. Такий крок значно покращить якість надання платних

медичних послуг, проте обґрунтовано сказати на скільки зміниться чистий дохід не є можливим.

У ході роботи над КМР було з'ясовано, що одним із актуальних питань для досліджуваної клініки є придбання мобільного аналізатора газів крові та електролітів. Цей апарат є критично необхідним при лікуванні таких захворювань серцево-судинної, ендокринної, бронхо-легеневої систем. Також використання даного апарату є дцільним у ході здійснення корекції кислотно-лужного та водно-електролітного балансів та ін. Наявність такого апарату дозволить проводити більш широкий спектр операцій та консультацій, без відправлення пацієнта на додаткові аналізи. Мінімально, прирість платних медичних послуг за рахунок придбання такого апарату може становити 600 тис.грн/рік.

Щодо вибору такого апарату, то фахівці говорять про те, що має сенс розглядати варіант покупки мобільного аналізатору газів крові та електролітів OPTI SSA TS виробництва США. Це дозволить протягом 2 хвилин отримати необхідний спектр параметрів, як основних так і додаткових, щодо стану гомеостазу пацієнта, що значно покращить якість як діагностичних, так і лікувальних послуг. Орієнтована вартість такого апарату становить 9000 дол.США. В лабораторії є співробітник який вміє працювати на такому апараті та має практичний досвід.

Ще одним актуальним видом обладнання для клініки є інтервенційна ангіографічна система, наявність якої дозволить діагностувати стан вен та артерій. Щорічні втрати клініки внаслідок відсутності такого дослідження щонайменш складають від 1500 до 1700 тис.грн. Щодо вибору апарату, то фахівці клініки вважають, що оптимальною буде модель AZURION 7 20* торгової марки *Philips*. Наявність такої найновішої моделі у своєму технологічному ряді дозволить залучити пацієнтів інших клінік, так як лікарі завжди обізнані про технологічні можливості медичних закладів з точки зору здійснення якісної діагностики для встановлення правильного діагнозу. За оцінками фахівців клініки використання даної моделі дозволить заробляти щонайменш 1500 тис.грн/рік. Орієнтована вартість вказаної моделі ангіографа 330 тис.дол.США. Така вартість включає навчання персоналу та позачергове та безкоштовне сервісне обслуговування ангіографа протягом 3 років (без урахування вартості витрат на

запчастини та витратні матеріали). Гарантія від виробника – 5 років. Так як досліджувана клініка співпрацює з компанією постачальником медичної техніки вже 4 роки, то компанія-постачальник готова надати розстрочку у платежах на 10 кварталів тобто щоквартально клініка має внести платіж 1320 тис.грн. За умови повної оплати ціна на дану ангіографічну систему була б меншою. Так як клініка не має достатньо власних коштів, а кредитні ресурси є недоступними, то буде розглянута ситуація придбання ангіографа вартістю 330 тис.дол.США. або 13200 тис.грн.

Якщо узагальнити наведену інформацію щодо реалізації проєкту, спрямованого на підвищення обсягів реалізації медичних послуг клініки (даний проєкт представляє собою портфель), то можемо сформуванати загальний бюджет витрат та спрогнозувати чистий дохід клініки на 2023 – 2025 рр. Щодо бюджету витрат, то його загальна сума становить 14252 тис.грн. (рис. 3.5) та між проєктами загального проєкту розподіляється таким чином:

- проєкт «Онлайн-кабінет пацієнта» - 4,9% загального бюджету або 692 тис.грн;
- проєкт «Мобільний аналізатор» - 2,5% бюджету витрат або 360 тис.грн;
- проєкт «Ангіограф» - 92,6% бюджету або 13200 тис.грн.

Якщо прогнозувати величину чистого доходу, то має сенс відштовхнутися від запланованих показників зростання, на які розраховує менеджмент, а це щорічні темп и зростання 12% до попереднього року. Якщо характеризувати 2023 р. порівняно з 2021 р., то це 1,25.

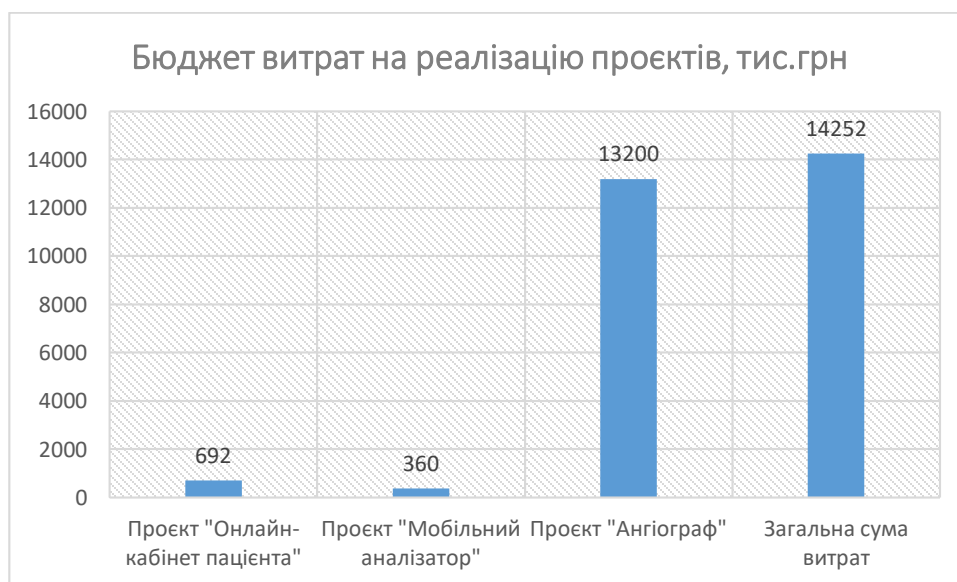

Рисунок 3.5 – Показники бюджетів витрат на реалізацію проєктів

Джерело: управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Також, враховуємо приріст чистого доходу за рахунок використання аналізатору, це 600 тис.грн, та приріст чистого доходу від використання ангиографа – це 1500 тис.грн. У 2023 р. будемо додавати половину цих доходів, так як нове медичне обладнання буде працювати пів року. Відповідно прогнозована величина чистого доходу (ЧД) буде становити:

- $\text{ЧД}_{2023} = 57815,4 * 1,25 + (600 + 1500) / 2 = 72269,3 + 1050 = 73319,3$ тис.грн;
- $\text{ЧД}_{2024} = 72269,3 * 1,12 + 600 + 1500 = 80941,6 + 2100 = 83041,6$ тис.грн;
- $\text{ЧД}_{2025} = 80941,6 * 1,12 + 600 + 1500 = 90654,5 + 2100 = 92754,5$ тис.грн;

Представлені дані дозволяють зробити прогнозне оцінювання поточних витрат за умови реалізації розроблених проєктів та оцінити економічну доцільність реалізації таких проєктів.

3.2 Економічне оцінювання доцільності реалізації розробленого проєкту

Для розрахунку прогнозних показників ефективності капіталовкладень у реалізацію розроблених проєктів, які ми об'єднали в один проєкт, потрібно зробити визначення поточних витрат. Базою для розрахунку будуть прийняті дані 2021 р. Варто зазначити, що розрахунки будуть приблизними, так як відсутня вихідна інформація щодо співвідношення постійних та змінних витрат за видами послуг, які надає ТОВ «СІТІ ДОКТОР». За даними управлінської звітності досліджуваної клініки частка змінних витрат у поточних витратах становить близька 45%. Виходячи з такої інформації буде зроблено прогнозний розрахунок щодо поточних витрат на 2023 – 2025 рр.

Для розрахунку потрібно визначити темпи зростання чистого доходу від реалізації послуг клініки (рис. 3.6). Саме визначені темпи зростання чистого доходу порівняно з 2021 р. будуть слугувати основою для розрахунку змінних витрат у 2023 – 2025 рр. Крім того, потрібно врахувати змінні витрати на додаткові послуги, які будуть надаватися на аналізаторі та ангиографі. За оцінками фахівців клініки на обсяг послугу у 600 тис.грн, які очікується від експлуатації аналізатора змінні витрати будуть становити до 150 тис.грн (у розрахунку будуть прийняті 150 тис.грн.). Щодо ангиографа, то змінні витрати будуть прийняті 450 тис.грн/рік у розрахунку чистого доходу від послуг ангиографа 1500 тис.грн. Тобто, окрім запланованих темпів зростання, змінні витрати будуть збільшені на 600 тис.грн (150 тис.грн + 450 тис.грн). У 2023 р. буде прийнято +300 тис.грн, так як нові медичні установки будуть працювати не рік, а лише пів року.

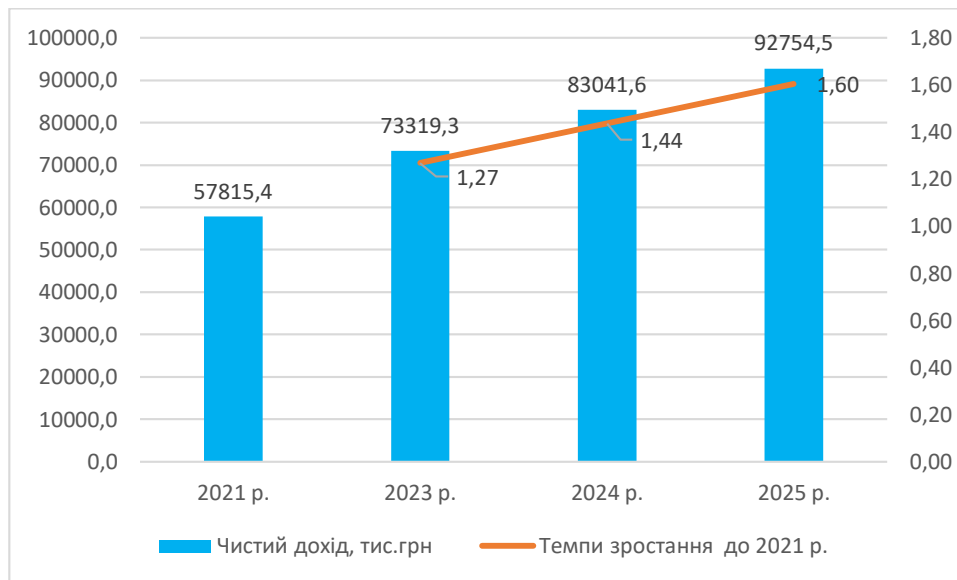

Рисунок 3.6 – Показники чистого доходу за умови реалізації проєкту

Джерело: фінансова та управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Щодо постійних витрат, то вони будуть збільшені на величину амортизації основних засобів (168 тис.грн + 360 тис.грн + 13200 тис.грн) та амортизації програмного забезпечення (128 тис.грн), а також на величину оплати послуг з аудиту та ІТ-послуг. Щодо амортизації основних засобів для проєкту «Створення онлайн-кабінету пацієнта» то термін їх експлуатації до 6 років. Нормативний термін експлуатації аналізатора – 8 років, ангиографа – 10 років. Термін амортизації програмного забезпечення – 4 роки. Відповідно, величина амортизації є такою:

– $AB_{2023} = (168 \text{ тис.грн} / 6 + 360 \text{ тис.грн} / 8 + 13200 \text{ тис.грн} / 10 + +128 \text{ тис.грн} / 4) / 2 = 712,5 \text{ тис.грн};$

– $AB_{2024} = 168 \text{ тис.грн} / 6 + 360 \text{ тис.грн} / 8 + 13200 \text{ тис.грн} / 10 + +128 \text{ тис.грн} / 4 = 1425 \text{ тис.грн};$

– $AB_{2025} = 168 \text{ тис.грн} / 6 + 360 \text{ тис.грн} / 8 + 13200 \text{ тис.грн} / 10 + +128 \text{ тис.грн} / 4 = 1425 \text{ тис.грн}.$

Результати прогнозних розрахунків щодо поточних витрат у 2023 – 2025 рр. представлені у табл. 3.1. На основі даних про поточні витрати розраховано величину операційного та чистого прибутку. За результатами розрахунків, які представлено у табл. 3.2 можна зробити такі висновки.

Таблиця 3.1 – Показники формування поточних витрат у 2023 – 2025 рр.

Показники	2021 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1. Темпи зростання обсягів надання платних медичних послуг до 2021 р.	-	1,27	1,44	1,60
2. Змінні витрати, тис.грн	25375,2	32479,9	37047,0	41310,1
3. Постійні витрати, тис.грн	31014,2	32835,2	32439,2	32439,2
у тому числі				
амортизація	-	712,5	1425	1425
оплата аудиторських та ІТ-послуг	-	396	0	0
4. Загальна сума поточних витрат, тис.грн	56389,4	65315,1	69486,2	73749,2

Джерело: управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Протягом 2023 – 2025 рр. діяльність клініки є прибутковою, а величина операційного та чистого прибутку характеризуються зростаючою динамікою (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Показники формування чистого прибутку у 2023 – 2025 рр. за умови реалізації розробленого проєкту

Показники	2021 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1. Чистий дохід, тис.грн	57815,4	73319,3	83041,6	92754,5
2. Поточні витрати, тис.грн	56389,4	65315,1	69486,2	73749,2
3. Операційний прибуток, тис.грн	1426,0	8004,2	13555,4	19005,3
4. Податок на прибуток, тис.грн	521,2	1440,8	2440,0	3421,0
5. Чистий прибуток, тис.грн	904,80	6563,4	11115,4	15584,4

Джерело: управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Якщо порівняти зростання операційного та чистого прибутків у 2023 р. та 2021 р., то збільшення є у 7,25 рази. Відповідне зростання у 2021 р. порівняно з 2020 р. становило 83 рази. За 3 квартали 2022 р. чистий прибуток клініки оцінюється на рівні 3254,8 тис.грн. Таким чином, таке зростання чистого прибутку є цілком реалістичним та відповідає реальним тенденціям розвитку досліджуваного бізнесу.

Якщо оцінити доцільність реалізації даного проєкту за показниками рентабельності послуг та їх реалізації, то враховуючи високі темпи зростання чистого прибутку пояснюється високе зростання показників рентабельності, які є суттєво більш високими порівняно з 2021 р. Проте, за даними управлінської звітності, у 2022 р. середній рівень рентабельності реалізації послуг приватними медичними закладами становить 18,4%. Варто зазначити, що такого рівня рентабельності реалізації послуг клініка не досягає навіть у 2025 р., коли відповідні показники є найвищими (рис. 3.7). Це пояснюється тим, що клініка є на етапі «молодості» та має значний потенціал для зростання.

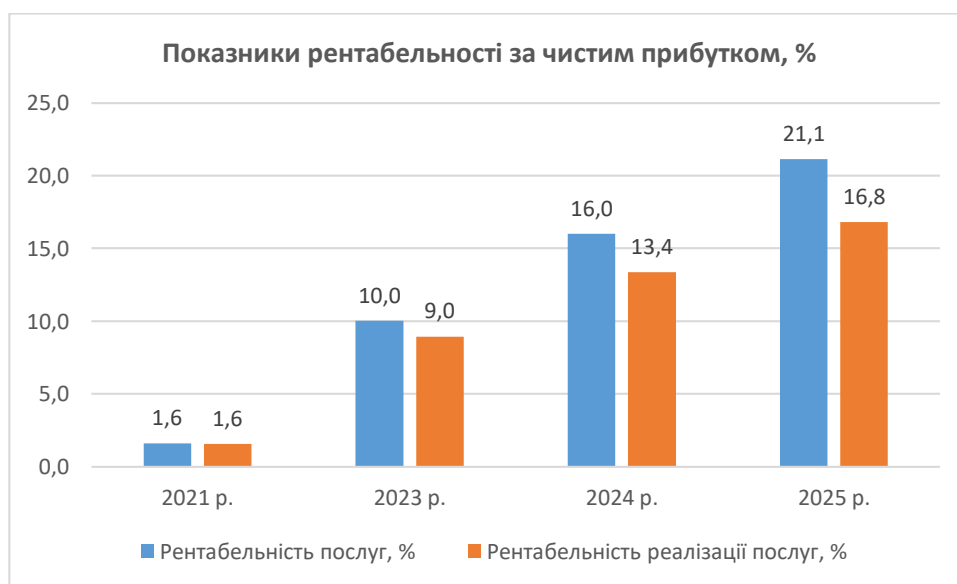

Рисунок 3.7 – Показники рентабельності послуг та їх реалізації за умови реалізації проєктів

Джерело: управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Результати оцінювання даного проєкту з точки зору ефективності капіталовкладень представлено у табл. 3.3. Варто уточнити, що величину амортизації було розраховано як амортизаційні відрахування 2021 р. (7243 тис.грн) додали

амортизаційні відрахування 1425 тис.грн, які були спрогнозовані. Інших даних для обґрунтування даної величини немає. Щодо суми інвестицій, то вона була розрахована таким чином: $168 + 128 + 360 + 13200 = 13856$ тис.грн.

Таблиця 3.3 – Показники формування дисконтованих результатів та витрат за проектом

Показники	2023 р.		2024 р.	2025 р.	Підсумок
	початок	кінець			
1. Чистий прибуток, тис.грн	0	6563,4	11115,4	15584,4	33263,2
2. Амортизаційні відрахування, тис.грн	0	1057,7	1795,2	1795,2	4648,1
3. Грошові потоки, тис.грн	0	7621,1	12910,6	17379,6	37911,3
4. Інвестиції, тис.грн	13856	0	0	0	13856
5. Дисконтний множник для ставки 30%	1,000	0,769	0,592	0,455	-
6. Дисконтовані грошові потоки, тис.грн	0	5862,4	7639,4	7910,6	21412,4
7. Дисконтовані інвестиції, тис.грн	13856	0	0	0	13856

Джерело: управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Показники ефективності капіталовкладень:

- Чиста поточна вартість ($NPV_{30\%}$) = $21412,4 - 13856 = 7556,4$ тис.грн;
- Індекс рентабельності інвестицій ($PI_{30\%}$) = $21412,4 / 13856 = 1,55$;
- Термін окупності інвестицій ($PBP_{30\%}$) = $13856 / (21412,4 / 4) = 2,6$ року;
- Внутрішня норма доходності (IRR) = $30\% + (7556,4 / (7556,4 + 4645,3)) * (100\% - 30\%) = 73,35\%$.

Представлені показники свідчать про те, що інвестування у даний проєкт є доцільним. Навіть високий рівень інфляції, який вплинув на значення дисконтної ставки не є критичним ризиком для клініки, так як IRR є майже у 2,44 рази вищою.

Якщо характеризувати ризики проєкту з точки зору того, що обсяги виручки від надання платних медичних послуг будуть меншими, то можемо оцінити ризик на основі ефекту операційного важелю за обсягом, який характеризує чутливість зміни операційного прибутку до обсягу наданих послуг, та ефекту операційного важелю за ціною, який характеризує чутливість зміни операційного прибутку до ціни. Результати розрахунків представлено на рис. 3.8.

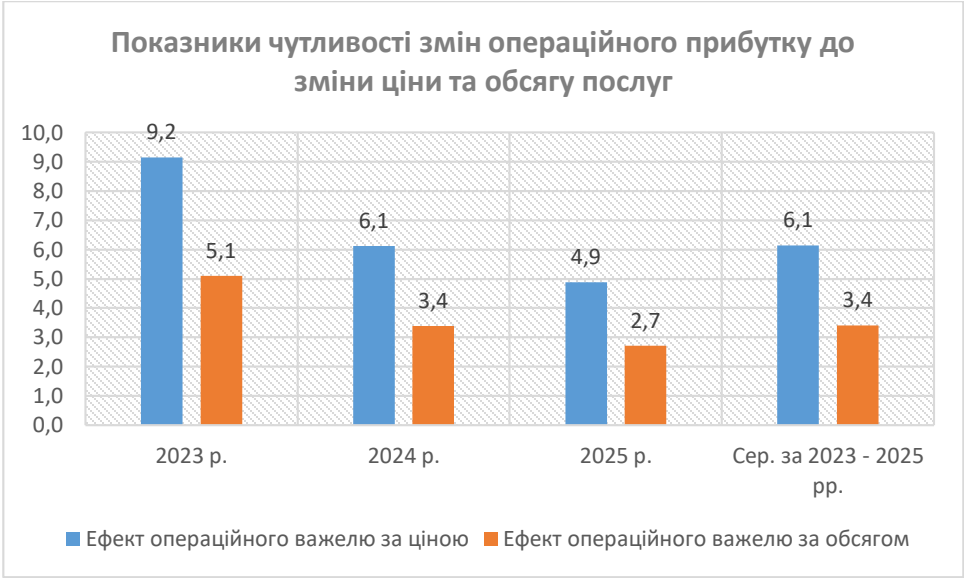

Рисунок 3.8 – Показники ефекту операційного важелю

Джерело: управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

За результатами розрахунків можна зробити висновок про високий рівень чутливості змін операційного прибутку до зміни обсягу та ціни послуг у 2023 р. Це пояснюється тим, що саме на цей рік припадає найбільша частка витрат за проектом. Якщо характеризувати ситуацію в цілому за 2023 – 2025 рр., то при зміні ціни на 1% операційний прибуток зміниться на 6,1%, а при зміні обсягу на 1% - операційний прибуток зміниться на 3,4%. Враховуючи, що падіння цін на послуги не очікується, то такий фактор ризику зниження виручки від реалізації послуг ми виключаємо. Якщо ж обсяги надання послуг будуть меншими, наприклад, на 20%, то операційний та чистий прибутки будуть меншими на 68%, а величина NPV на 85%, тобто проект буде вигідним з іочки зору реалізації (табл. 3.4). Варто зазначити, що за сучасних умов діяльності підприємницька діяльність та ведення бізнесу в Україні є дуже високоризикованими та мало прогнозованими. Проте, це не означає, що потрібно зупинитись і очікувати найкращих часів.

Таблиця 3.4 – Показники альтернативних варіантів реалізації проекту

Показники	Чутливість змін	Альтернативні сценарії реалізації проекту	
		Зростання (↑) обсягів надання послуг на 15%	Зниження (↓) обсягів надання послуг на 20%

1. Чутливість змін операційного прибутку до зміни обсягів надання послуг	3,4	—	
2. Чутливість змін чистого прибутку до змін прибутку операційного	3,4		
3. Чутливість змін NPV до змін чистого прибутку	1,25		
4. Зміна операційного прибутку, %	—	↑51	↓68
5. Зміна чистого прибутку, %		↑51	↓68
6. Зміна NPV, %		↑63,75	↓85

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Реалізація зазначеного проєкту є поштовхом для подальшого розвитку ТОВ «СІТІ ДОКТОР» у довгостроковій перспективі, що, на наш погляд, є дуже суттєвим фактором успішності досліджуваного бізнесу.

3.3 Прогнозні показники фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР» за умови реалізації проєкту

Розроблений проєкт в межах КМР був спрямований на забезпечення зростання економічних результатів діяльності досліджуваної клініки, перш за все, виручки від реалізації послуг та чистого прибутку. За відсутності повної інформації про фінансово-господарську діяльність компанії можемо прогнозувати не всі параметри майбутньої діяльності ТОВ «СІТІ ДОКТОР», а лише ті, які зафіксовано у проєкті та впливають на зміну прогнозних показників ресурсів та результатів. Прогнозні дані представлені у табл. 3.5.

У 2023 р. нематеріальні активи було збільшено на величину вартості програмного забезпечення - 128 тис.грн, основні засоби було збільшено на вартість закупки обладнання для проєкту створення онлайн кабінету пацієнту (168 тис.грн), вартість закупки аналізатора (360 тис.грн), ангиографа – 13200 тис.грн. Такі вкладення будуть зроблені за рахунок власних коштів. Проте, у 2023 р. вартість ангиографа, яку буде

сплачено, становить (13200 тис.грн / 10 кварталів * 2 квартали = 2640 тис.грн.). тобто, власний капітал буде збільшено на суму (168 + 360 + 2640 = 3168 тис.грн.). Сума (13200 – 2640 = 10560 тис.грн) буде збільшувати позиковий капітал клініки. Також із вартості основних засобів потрібно відняти амортизацію, яку буде нараховано на вже функціонуючі до реалізації проєкту основні засоби. За інформацією управлінської звітності ТОВ «СІТІ ДОКТОР» це близько 345,2 тис.грн.

Таблиця 3.5 – Прогнозні показники діяльності ТОВ «СІТІ ДОКТОР» у 2023 – 2025 рр. за умови реалізації розробленого проєкту

Показники	2021 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1. Активи, тис.грн	12789,8	28661,1	29051,6	28728,2
2. Необоротні активи, тис.грн	3987,4	17498,2	16408,5	14606,3
<i>у тому числі</i>				
нематеріальні активи	0,0	128,0	96,0	64,0
основні засоби	3987,4	17370,2	16312,5	14542,3
3. Оборотні активи, тис.грн	8802,4	11162,9	12643,1	14121,9
4. Власний капітал, тис.грн	965,7	4133,7	9413,7	14693,7
5. Позиковий капітал, тис.грн	11824,1	24527,4	19637,9	14034,5

Джерело: фінансова та управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Щодо оборотних активів, то рекомендацій, спрямованих на підвищення швидкості використання оборотного капіталу зроблено не було, відповідно, враховуючи те, що на потребу в оборотному капіталі впливають швидкість обороту оборотних активів та обсяги надання послуг, то швидкість обороту буде зафіксована на рівні 2021 р., тобто (57815,4 / 8802,4 = 6,6 обороти). Тобто оборотні активи у 2023 р. будуть дорівнювати (73319,3 / 6,6 = 11162,86 тис.грн). Така логіка буде закладена в основу розрахунку оборотних активів у 2024 – 2025 р. У 2024 р. вартість основних засобів (балансова) буде зменшена порівняно з 2023 р. на суму нарахованої амортизації за 2023 р. на обладнання, яке придбане в межах реалізації проєкту (712,5 тис.грн), а також на суму амортизації основних засобів, які функціонували до реалізації проєкту (345,2 тис.грн).

З урахуванням прогнозних наявних вихідних даних будуть розраховані ті показники, вихідні дані для яких змінилися внаслідок реалізації проєкту. Інші будуть зафіксовані на рівні 2021 р. Фактичні значення прогнозних показників, які визначають узагальнюючий індекс фінансової стійкості представлені у табл. 3.6. а показники відповідності еталонним значенням представлено на рис. А. 2 , додаток А.

Таблиця 3.6 – Прогнозні показники формування узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Показники	2021 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1	2	3	4	5
1. Фінансовий ризик				
1.1 Коефіцієнт автономії	0,08	0,14	0,32	0,51
1.2 Модель фінансової стійкості	Значення залишено без змін			
1.2 Ліквідність				
2.1 Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	Значення залишено без змін		
2.2 Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,70			
2.3 Коефіцієнт поточної ліквідності	0,74	0,46	0,64	1,01
3. Прибутковість				
3.1 Чиста рентабельність власного капіталу	93,7	158,8	118,1	106,1
3.2 Чиста рентабельність реалізації послуг	1,6	9,0	13,4	16,8
4. Зростання				
4.1 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого прибутку та чистого доходу	71,82	5,72	1,50	1,26
4.2 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого доходу та активів	1,13	0,57	1,12	1,13

Продовження таблиці 3.6

1	2	3	4	5
4.3 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання оборотних активів над темпами зростання заборгованості	1,04	0,61	1,41	1,56
4.4 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого доходу та чисельності працюючих	1,15	Значення залишено без змін		
4.5 Коефіцієнт співвідношення темпів зростання доходів та витрат	1,02	1,09	1,06	1,05

Джерело: фінансова та управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

На основі розрахованих даних зроблено оцінювання субіндексів, що формують узагальнюючий індекс фінансової стійкості там сам індекс. Результати формалізовано представлено на рис. 3.9.

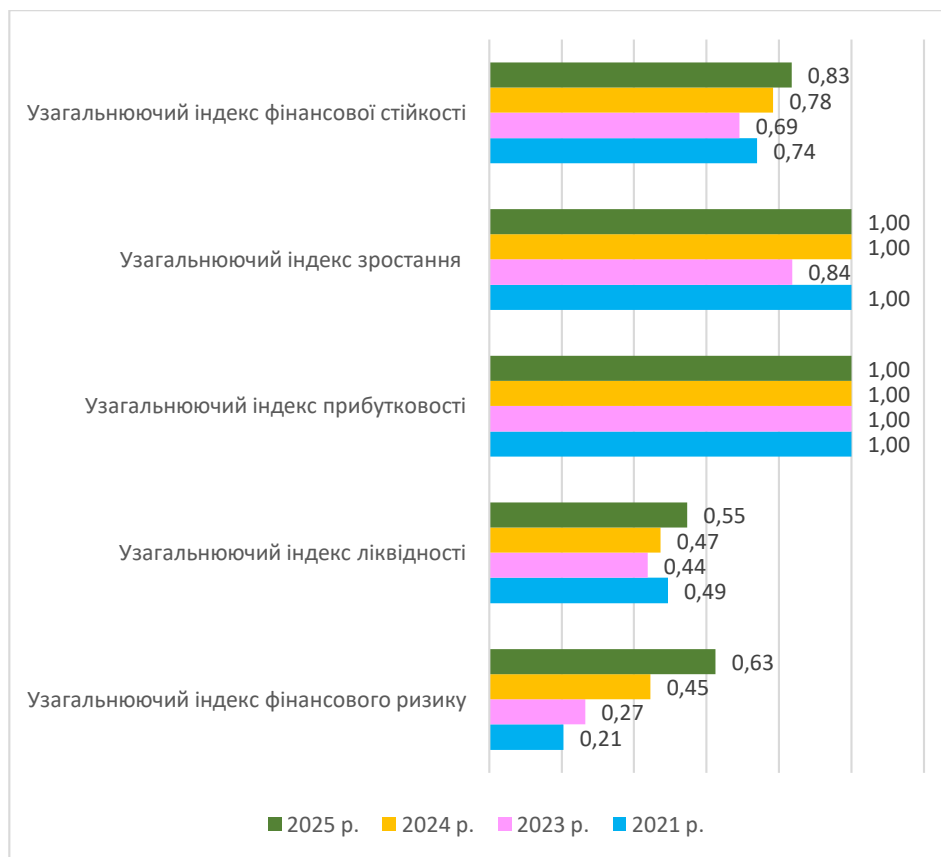

Рисунок 3.9 – Показники формування узагальнюючого індексу фінансової стійкості у 2023 – 2025 рр.

Джерело: фінансова та управлінська звітність ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Отримані результати дозволяють зробити такі висновки. Щодо узагальнюючого індексу фінансового ризику, то протягом 2023 – 2025 рр. спостерігається позитивна динаміка, що пояснюється зростанням коефіцієнту автономії. Щодо узагальнюючого індексу ліквідності, то протягом 2023 – 2024 рр. значення відповідного показника зменшуються, що можна пояснити високим рівнем витратності діяльності у досліджуваному періоді, що пов'язано із реалізацією проєкту. Щодо узагальнюючого індексу прибутковості, то він залишається максимально високим з точки зору відповідності критичним значенням. Щодо індексу зростання, то у 2023 р. значення даного показника зменшилось за рахунок того, що темпи зростання активів були більш високими порівняно з темпами зростання доходів, а також темпи зростання заборгованості перевищували темпи зростання оборотних активів (аспект платоспроможності).

Щодо узагальнюючого індексу фінансової стійкості, то у 2023 р. спостерігається його незначне зниження, яке пояснюється негативною динамікою вже вказаних індексів.

Проте, вже у 2024 р. значення відповідно індексу перевищує базовий рік (2021 р.), та така тенденція зберігається і характеризується позитивною динамікою.

Таким чином, за умови реалізації розробленого проєкту клініка може забезпечити зростання якості послуг та обсягів їх реалізації, що позитивно відобразиться на рівні фінансової стійкості. Представлені у роботі дані дозволяють говорити про те, що завдання, які було поставлено у КМР виконані, а мету досягнуто.

ВИСНОВКИ

На основі узагальнення теоретико-методичних засад визначення та оцінювання фінансової стійкості, а також їх практичній апробації за даними ТОВ «СІТІ ДОКТОР» можна зробити такі висновки.

1. На основі узагальнення наукових джерел було встановлено, що фінансова стійкість розглядається у трьох тематичних напрямках – як стан фінансових ресурсів; як результат достатнього для розвитку господарюючого суб'єкта обсягу прибутку; як здатність виконувати своє функціональне призначення. Основними характеристиками фінансової стійкості науковці визначають такі як забезпечення нормального рівня структури капіталу та достатності коштів для формування запасів; підтримка платоспроможності та ліквідності на такому рівні, щоб підтримувати нормальні взаємовідносини із кредиторами та інвесторами; формування достатнього обсягу прибутку для фінансування проєктів розвитку компанії та підтримки нормального рівня фінансово-економічної безпеки бізнесу.

2. У науковій літературі виділяють традиційні методи оцінювання фінансової стійкості (горизонтального та вертикального аналізу, коефіцієнтний, матричний, трендовий, порівняльного та факторного аналізу, ін.), а також більш сучасні методи Data Science та стратегічного аналізу. Розширення методичної бази для аналізу фінансової стійкості пояснюється широким спектром факторів, які впливають на неї. Відповідно з метою встановлення причинно-наслідкових зв'язків методи, що використовуються для аналізу фінансової стійкості постійно розширюються.

3. Забезпечення фінансової стійкості науковці розглядають як сукупність підсистем, серед яких підсистема інформаційного, методичного, інструментального та організаційного забезпечення. Підсистеми інструментального забезпечення передбачає способи підтримки та підвищення рівня фінансової стійкості на основі розробки конкретних заходів у сфері цілеспрямованого впливу як на окремі види активів (запасів, грошових коштів, дебіторської заборгованості, операційних активів), так і джерел її

формування (наращення власного капіталу за рахунок капіталізації чистого прибутку, більш ефективне використання позикових коштів, ін.).

4. КМР виконано за даними ТОВ «СІТІ ДОКТОР», яке почало свою діяльність у 2017 р. і незважаючи на короткий термін свого функціонування та розвитку набуло потужних темпів зростання і н даний момент є одним із відомих гравців локального ринку медичних послуг м. Києва. Особливістю діяльності досліджуваної клініки є те, що це сучасний хірургічний центр повного циклу, який включає 5 блоків: операційний блок; інтенсивну терапію; цілодобовий стаціонар; реабілітацію; діагностику. Ключовими факторами успіху, які визначає менеджмент клініки «СІТІ ДОКТОР» є забезпечення комфорту та безболісності, безпечності та швидкого та стабільного результату. Такі параметри для клієнта забезпечуються на основі наявного ресурсного потенціалу, який представляє собою сукупність техніко-технологічних засобів та висококваліфікованих спеціалістів. Клініка укомплектована сучасним оснащенням, обладнання представлено різними торгівельними марками провідних виробничих компаній медичного устаткування. Станом на кінець 2021 р. у клініці працювало 134 особи, що більше ніж у 2017 р. на 65,4%. Серед загальної кількості працюючих 57 лікарів різних профілів діяльності, 37 осіб молодшого та середнього медичного персоналу. Результати аналізу асортиментної лінійки медичних послуг, що надає клініка дозволяють зробити висновок, що однією з ключових конкурентних переваг є широкий діапазон послуг, а виявлені вартісні тенденції 2018 – 2021 рр. характеризуються зростаючою динамікою.

5. Відповідно до теми КМР було зроблено аналіз фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР» за такими критеріями як фінансовий ризик, ліквідність, прибутковість, зростання. Щодо рівня фінансового ризику, то він був оцінений у двох аспектах – з точки зору незалежності від зовнішніх інвесторів і кредиторів, та з точки зору достатності коштів для формування запасів. Аналіз показників структури капіталу дозволив зробити висновок, що протягом 2017 – 2019 рр. структура характеризувалася критично високим рівнем фінансового ризику, так як діяльність клініки фінансувалася виключно за рахунок позикового капіталу. Починаючи з 2020 р. коефіцієнт автономії характеризується позитивною динамікою, проте значення показника є критично низьким і не відповідає нормальному. Це відобразилося на значеннях показників, які формують

трьохкомпонентну модель фінансової стійкості. Так, було визначено, що фінансовий стан з точки зору достатності коштів для формування запасів характеризується як нестійкий.

Оцінювання ліквідності діяльності досліджуваної клініки зроблено на основі системи коефіцієнтів ліквідності та балансу ліквідності ТОВ «СІТІ ДОКТОР». В цілому, зроблено висновок щодо існування з проблем з ліквідністю у досліджуваному медичному закладі, проте менеджмент вважає, що ситуація є контрольованою і негативно не впливає на відносини клініки із основними фінансовими стейкхолдерами бізнесу.

Щодо показників прибутковості, то вони характеризуються зростаючою динамікою. Це пояснюється тим, що з 2019 р. діяльність клініки є прибутковою, а у 2021 р. порівняно з 2020 р. чистий прибуток збільшився у 83 рази. Це відповідно вплинуло як на показники рентабельності, так і на показники зростання клініки. Варто зазначити, що позитивна динаміка змін показників прибутковості та зростання цілком корелює з виявленими тенденціями щодо конкурентоспроможності клініки і дозволяє робити прогноз щодо можливостей подальшого успішного розвитку даного медичного бізнесу.

6. Використовуючи метод узагальнення показників на основі визначених критеріїв було розраховано узагальнюючий індекс фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР». Значення узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР» протягом 2018 – 2021 рр. характеризувався зростаючою динамікою У 2021 р. значення відповідного індексу перевищувало значення у 2018 р. у 2,55 рази. Така тенденція пояснюється зростаючою динамікою таких характеристик фінансової стійкості як прибутковість та зростання.

7. Для забезпечення зростання фінансової стійкості досліджуваної клініки розроблено проєкт, спрямований на підвищення якості послуг та зростання обсягів їх реалізації. В межах проєкту запропоновано впровадити систему цифрового онлайн-кабінету пацієнта, а також придбати аналізатор газів крові та ангіографічну систему. Наявність такого обладнання значно розширить діагностичні можливості клініки та можливості проведення операцій. Реалізація розробленого проєкту є досить витратним процесом та потребує загального бюджету 14252 тис.грн. У структурі витрат найбільш дорогим є ангіограф, який коштує 13200 тис.грн. Можливість його придбання пов'язана з тим, що виплати компанії постачальнику будуть здійснюватися протягом 10 кварталів.

Саме така умова зробила можливим придбання даного обладнання. В результаті реалізації проєкту виручка від реалізації послуг може бути більшою на 600 тис.грн/рік від експлуатації аналізатора, та 1500 тис.грн/рік від експлуатації ангіографа.

8. За результатами економічного обґрунтування доцільності здійснення капіталовкладень було отримано такі результати: чиста поточна вартість – 7556,4 тис.грн; індекс рентабельності інвестицій – 1,55; термін окупності – 2,6 року; внутрішня норма доходності – 73,35%. За умови реалізації пропонованого проєкту рентабельність послуг та їх реалізації може бути вищою більш ніж у 6 разів вже у 2023 р. порівняно з 2021 р.

9. Реалізація розробленого проєкту впливає на зміну субіндексів та узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «СІТІ ДОКТОР». Так, щодо узагальнюючого індексу фінансового ризику, то протягом 2023 – 2025 рр. спостерігається позитивна динаміка, що пояснюється зростанням коефіцієнту автономії. Щодо узагальнюючого індексу ліквідності, то протягом 2023 – 2024 рр. значення відповідного показника зменшуються, що можна пояснити високим рівнем витратності діяльності у досліджуваному періоді, що пов'язано із реалізацією проєкту. Проте у 2025 р. ситуація стабілізується. Щодо узагальнюючого індексу фінансової стійкості, то у 2023 р. спостерігається його незначне зниження, яке пояснюється негативною динамікою вже вказаних індексів. Проте, вже у 2024 р. значення відповідно індексу перевищує базовий рік (2021 р.), та така тенденція зберігається і характеризується позитивною динамікою.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Адонін С.В., Калашнікова Ю.М. Оцінка фінансової стійкості підприємства та шляхи її підвищення. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. №4. С. 155-160.
2. Алескерова Ю.В., Васалатій І.В. Удосконалення системи управління фінансовою стійкістю підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 33. С. 140-145.
3. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз : теорія та практика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Центр учб. літ., 2009. 328 с.
4. Базілінська О.Я., Панченко О.І. Фінансова стійкість у системі стратегічного управління підприємством. *Проблеми економіки*. 2019. №1 (39). С. 89-94.
5. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. 592 с.
6. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия. К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. 784 с.
7. Болгов В. Є., Витяганець, І. М. Забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності як важлива ціль внутрішньофірмового бюджетування. *Економіка і організація управління*. 2021. №1 (41). С. 15-29.
8. Бугай В.З., Рєзанов Е.О. Основні напрями збереження фінансової стійкості підприємства в умовах кризи. *Економічний простір*. 2019. №142. С. 112-122.
9. Васечко Л.І. Стратегічні напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2021. №1 (7). С. 25-40.
10. Ганін В., Алєкперов Р. Оцінка системи управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. 2020. №11 (87). С. 149-152.
11. Геворкян А., Гаврик А. Теоретичні аспекти формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства. *Загальнодержавний науково-виробничий*

та інформаційний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит». 2021. №3-4 (157-158). С. 43-48.

12. Довбня С.Б., Сидоренко Є.К. Формування ієрархічної системи діагностики фінансової стійкості підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. №1. С. 108-114.

13. Докієнко Л.М. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. №14. С. 25-31.

14. Елецких С. Я. Анализ теоретических подходов к трактовке сущности понятия «финансовая устойчивость предприятия». *Економіка промисловості*. 2009. №1. С. 38-49.

15. Єлецьких С.Я. Управління фінансово стійким розвитком підприємства : монографія. Краматорськ : ДДМА, 2012. 475 с.

16. Ємельянов О.Ю. Особливості формування та оцінювання потенціалу підвищення фінансової стійкості підприємств. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2019. №4(21). С. 195-201.

17. Єпіфанова І.Ю. Ієрархічна класифікація факторів впливу на систему управління фінансовою стійкістю промислового підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2021. № 1. С. 6–12.

18. Заюкова М.С. Теорія фінансової стійкості суб'єкта господарювання : монографія. Вінниця : Вид-во «Універсум», 2009. 155 с.

19. Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Копчак Ю. С. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: монографія. Х. : ІНЖЕК, 2003. 144 с.

20. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 228 с.

21. Костырко Л. А. Диагностика потенциала финансово-экономической устойчивости предприятия: монография. Харьков : Фактор, 2008. 336 с.

22. Костырко Л.А. Диагностика потенциала финансово-экономической устойчивости предприятия. Х. : Фактор, 2008. 336 с.

23. Коцеруба Н. В. Процедури та прийоми аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 5. С. 84-91.

24. Лазоренко В. Информационные технологии оценки финансовой устойчивости предприятия. *Економічний аналіз*. 2017. Том 27 (№2). С. 156-161.
25. Лахтіонова Л.А. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності : монографія. К. : Знання України, 2013. 1091 с.
26. Мельничук М.О., Нагорна І.В. Методичні аспекти забезпечення аналітичного оцінювання фінансової стійкості. *Бизнес Інформ*. 2020. №4 (507). С. 312-318.
27. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=111503bd-ca7f-4dee-b07c-c66c2aa28e03>. (дата звернення: 25.12.2022 р.).
28. Момот Т., Луб А. Фінансова стійкість підприємства: проблеми та їх вирішення на прикладі будівельної компанії. *Молодий вчений*. 2020. №10 (86). С. 49-51.
29. Норд Г.Л. Аналіз фінансової стійкості промислових підприємств. *Економічний простір*. 2019. №147. С. 163-173.
30. Обліково-аналітичне забезпечення оцінки фінансової стійкості підприємств торгівлі. / І. В. Нагорна, С. О. Кузнецова, Т. В. Польова, М. О. Мельничук, К. С. Дяченко, ін. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2020 . 133 с.
31. Партин Г.О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи. *Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету України*. 2010. №10. С.276-279.
32. Поддєрьогін А.М., Наумова Л.Ю. Фінансова стійкість підприємств у економіці. України: монографія. К. : КНЕУ, 2011. 184 с.
33. Пономаренко Т.В. Оцінка та формування економічної стійкості підприємства: монографія. Кривий Ріг: ДВНЗ «КНУ», 2016. 345 с.
34. Приймак С.В., Воляник Г.М. Вдосконалення інформаційного забезпечення діагностики фінансовогосподарської діяльності суб'єктів господарювання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. Випуск 2. С. 275–287.
35. Савицька О.М., Гафтуняк М.І. Методичні підходи до оцінювання стану управління ресурсним забезпеченням в контексті підвищення рівня фінансової стійкості

підприємства. *Збірник наукових праць «Сучасні підходи до управління підприємством»*. 2021. №4. С. 87-98.

36. СІТІ ДОКТОР. Офіційний сайт. URL: <https://citidoctor.ua/> (дата звернення: 27.12.2022).

37. Татар М., Гребенікова О. Система оцінювання фінансової стійкості суб'єктів господарювання в умовах глобальних викликів. *Галицький економічний вісник*. 2021. Том 71. № 4. С. 20–32.

38. Третяк Н.М., Головка О.Г., Жеваго Д.М. Використання кластерного аналізу для визначення рівня фінансової стійкості підприємств. *Фінансовий простір*. 2020. №3 (39). С. 8-18.

39. Тридід О.М., Орехова К.В. Оцінювання фінансової стійкості підприємства : монографія. К. : Вид-во Університету БС НБ України, 2010. 143 с.

40. You Control. Офіційний сайт. URL: <https://youcontrol.com.ua/> / (дата звернення: 25.12.2022).

41. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. /за ред. О.О. Терещенко. К.: КНЕУ, 2003. 554 с.

42. Хуторна М.Е. Теоретико-методологічні підходи до тлумачення фінансової стабільності макро- та мікрорівневих економічних систем. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2017. Випуск 1 (49). С. 295-303.

43. Цал-Цалко Ю. С., Мороз Ю. Ю, Суліменко Л.А. Фінансовий аналіз : Підручник. Житомир: ЖОО ГО «Спілка економістів України», 2012. 609 с.

44. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз діяльності підприємств агропромислового комплексу: навчальний посібник. Суми. ВТД «Університетська книга», 2006. 240 с.

45. Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І. Бізнес-діагностика підприємства : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2013. 448 с.

46. Якушина Н.С. Стратегическое моделирование финансовой устойчивости бизнеса: императивы, концепции, инструменты: монография. Одесса: ОНЭУ, 2018. 354 с.

47. Яловий Г.К., Бакеренко Н.П. Концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. Вип. 18. С. 115-124.
48. Ясіновська І.Ф. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств. *Європейські перспективи*. 2016. Вип. 2. С. 169–175.
49. Davis E.P., Stone M.R. Corporate financial structure and financial stability. *Journal of Financial Stability*. 2004. № 1(1). P. 65–91.
50. Debunov L., Yakovenko A. Analysis of modern approaches to defining the concept of financial stability of an enterprise. *Scientific Notes of Ostroh Academy National University, «Economics» Series*. 2019. №12 (40). С. 86-91.
51. Kim K.J., Lee K., Ahn H. Predicting corporate financial sustainability using novel business analytics. *Sustainability*. 2018. № 11(1). P. 64-68.

Таблиця А.1– Технологія оцінювання індексу фінансового стану підприємства

Параметр оцінювання	$\{x_{kj}\}$	Назва показники	w_j
1	2	3	4
Ризик (I_{risk})	$x_{1.1}$	Коефіцієнт автономії (k_{aut})	0,20
	$x_{1.2}$	Рентабельність власного капіталу (R_{fin})	0,50
	$x_{1.3}$	Трьохкомпонентна модель фінансової стійкості ($M_{fin.stab}$)	0,30
$I_{risk} = 0,20 \times k_{aut} + 0,50 \times R_{fin} + 0,30 \times M_{fin.stab}$			
Ліквідність (I_{liq})	$x_{2.1}$	Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($k_{abs.liq}$)	0,30
	$x_{2.2}$	Коефіцієнт проміжної ліквідності ($k_{sp.liq}$)	0,30
	$x_{2.3}$	Коефіцієнт поточної ліквідності ($k_{cur.liq}$)	0,40
$I_{liq} = 0,3 \times k_{abs.liq} + 0,3 \times k_{sp.liq} + 0,4 \times k_{cur.liq}$			
Зростання (I_{gross})	$x_{3.1}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого прибутку та обсягів продажу продукції ($\Gamma_{NI\backslash Sale}$)	0,30
	$x_{3.2}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання обсягів продажу продукції та активів ($\Gamma_{Sale\backslash Ass}$)	0,30
	$x_{3.3}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання оборотних активів над темпами зростання заборгованості ($k_{cur.ass\backslash deb}$)	0,40
$I_{gross} = 0,30 \times \Gamma_{NI\backslash Sale} + 0,30 \times \Gamma_{Sale\backslash Ass} + 0,40 \times k_{cur.ass\backslash deb}$			
$I_{fin.,st} = \sqrt[3]{(I_{risk} \times I_{liq} \times I_{gross})}$			

Джерело: [33]

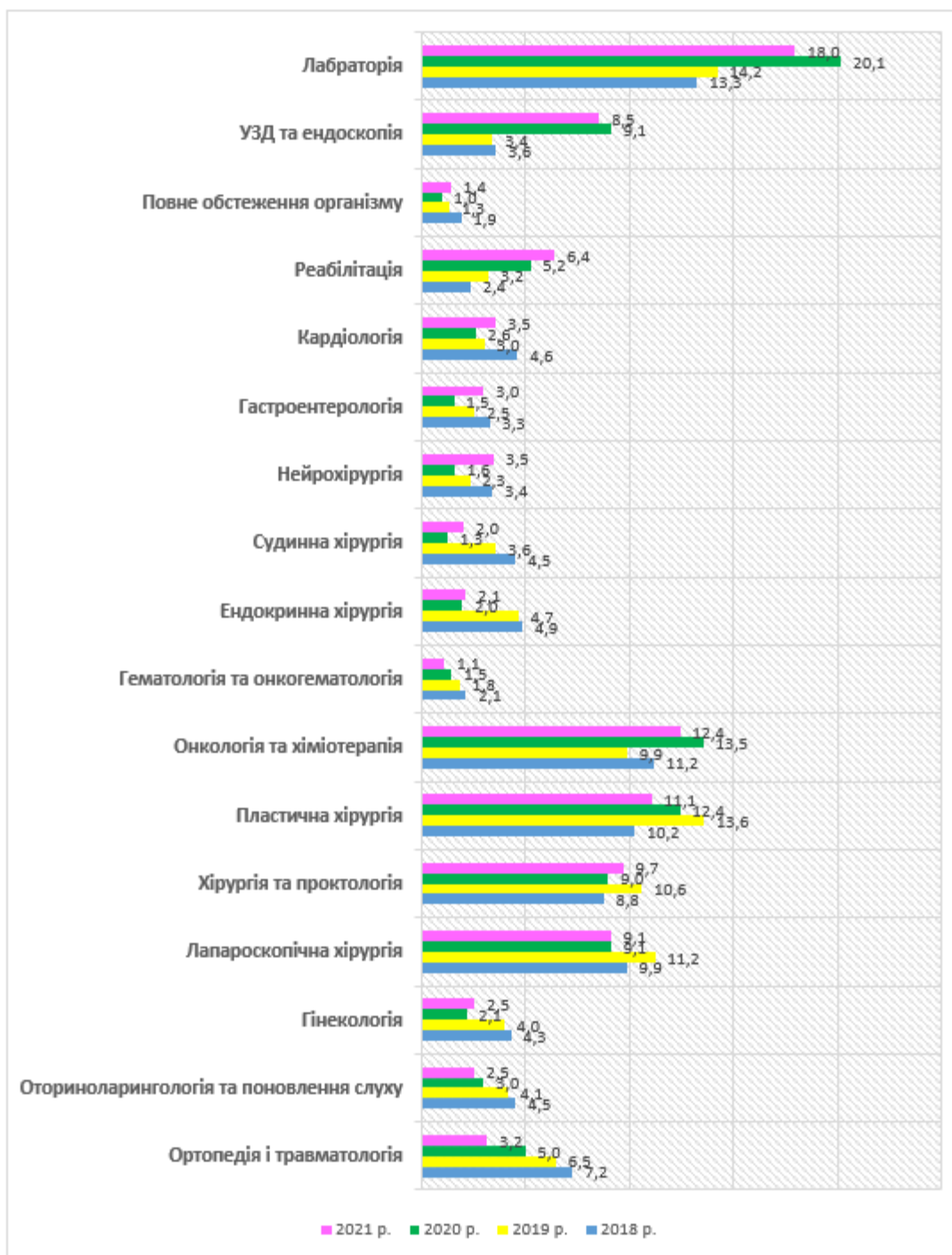

Рисунок А. 1 – Показники структури чистого доходу за видами медичних послуг
ТОВ «СІТІ ДОКТОР»

Джерело: дані управлінської звітності

[illegible]

Рисунок А.2 – Показники розрахунку рівня відповідності фактичних показників критичним значення

Фінансова звітність підприємства

Дата (рік, місяць, число)
Підприємство ТОВ «СІТІ ДОКТОР»
Територія _____
Організаційно-правова
форма господарювання _____
Вид економічної діяльності _____
Середня кількість працівників, осіб _____
Одиниця виміру: _____
тис.грн з одним десятковим знаком

за ЄДРПОУ
за КАТОТТГ¹
за КОПФГ
за КВЕД

КОДИ	
	01
41343884	

Адреса, телефон

1. Баланс
на 31.12.2018 р.
Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000		
Нематеріальні активи	1000		
Первісна вартість	1001		
Накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	2189,4	3214,4
первісна вартість	1011	3210,9	4716,5
знос	1012	1021,5	1502,1
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	2189,40	3214,40
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	485,4	594,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	82,7	142,5
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1195,82	1852,4
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	124,4	212,2
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	402,3	602,3
Усього за розділом II	1195	2290,62	3403,90
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	4480,02	6618,30

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1000,00	1000,00
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-3641,4	-6915,50
Неоплачений капітал	1425	950,00	950,00
Усього за розділом I	1495	-3591,40	-6865,50
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	789,6	984,5
розрахунками з бюджетом	1620	45,4	39,8
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	32,12	45,3
розрахунками з оплати праці	1630	180,9	289,4
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	7023,4	12124,8
Усього за розділом III	1695	8071,42	13483,80
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	4480,02	6618,30

**2. Звіт про фінансові результати
за 2018 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	25864,5	11254,4
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	25864,50	11254,40
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		
Інші операційні витрати	2180	29138,60	14895,8
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	29138,60	14895,80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-3274,10	-3641,40
Податок на прибуток	2300		
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-3274,10	-3641,40

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 4 розділу I)

**Фінансова звітність
малого підприємства**

Дата (рік, місяць, число)
Підприємство ТОВ «СІТІ ДОКТОР»
Територія _____
Організаційно-правова
форма господарювання _____
Вид економічної діяльності _____
Середня кількість працівників, осіб _____
Одиниця виміру:
тис.грн з одним десятковим знаком

за ЄДРПОУ
за КАТОТТГ¹
за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

	01
41343884	

Адреса, телефон

1. Баланс
на 31.12.2020 р.
Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000		
Нематеріальні активи	1000		
Первісна вартість	1001		
Накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	4192,80	3184,40
первісна вартість	1011	6133,00	6377,30
знос	1012	1940,20	3192,90
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	4192,80	3184,40
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	671,20	676,60
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	184,60	275,20
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1557,10	6507,70
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	285,20	157,60
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	616,70	264,30
Усього за розділом II	1195	3314,80	7881,40
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	7507,60	11065,80

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1000,00	1000,00
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-6858,80	10,90
Неоплачений капітал	1425	950,00	950,00
Усього за розділом I	1495	-6808,80	60,90
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	1146,20	681,40
розрахунками з бюджетом	1620	85,10	132,60
у тому числі з податку на прибуток	1621	12,50	2,40
розрахунками зі страхування	1625	85,10	158,90
розрахунками з оплати праці	1630	321,90	578,30
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	12678,10	9453,70
Усього за розділом III	1695	14316,40	11004,90
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	7507,60	11065,80

**2. Звіт про фінансові результати
за 2020 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	44220,70	33246,20
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	44220,70	33246,20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		
Інші операційні витрати	2180	44207,40	33177,00
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	44207,40	33177,00
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	13,30	69,20
Податок на прибуток	2300	2,40	12,50
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	10,90	56,70

Керівник

Головний
бухгалтер

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 4 розділу I)

**Фінансова звітність
малого підприємства**

Дата (рік, місяць, число)
Підприємство ТОВ «СІТІ ДОКТОР»
Територія _____
Організаційно-правова
форма господарювання _____
Вид економічної діяльності _____
Середня кількість працівників, осіб _____
Одиниця виміру: _____
тис. грн з одним десятковим знаком

за ЄДРПОУ
за КАТОТТГ¹
за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ	
	01
41343884	

Адреса, телефон

1. Баланс
на 31.12.2021 р.
Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000		
Нематеріальні активи	1000		
Первісна вартість	1001		
Накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	3184,40	3987,4
первісна вартість	1011	6377,30	7301,9
знос	1012	3192,90	3314,5
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	3184,40	3987,40
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	676,60	598,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	275,20	245,4
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6507,70	7166,26
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	157,60	302,24
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	264,30	489,8
Усього за розділом II	1195	7881,40	8802,40
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	11065,80	12789,80

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1000,00	1000,00
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	10,90	915,70
Неоплачений капітал	1425	950,00	950,00
Усього за розділом I	1495	60,90	965,70
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	681,40	945,4
розрахунками з бюджетом	1620	132,60	154,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	2,40	
розрахунками зі страхування	1625	158,90	112,2
розрахунками з оплати праці	1630	578,30	624,8
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	9453,70	9987,4
Усього за розділом III	1695	11004,90	11824,10
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	11065,80	12789,80

**2. Звіт про фінансові результати
за 2021 р.**

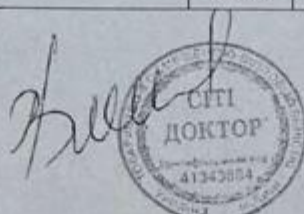
Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	57815,4	44220,70
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	57815,40	44220,70
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		
Інші операційні витрати	2180	56389,4	44207,40
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	56389,40	44207,40
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1426,00	13,30
Податок на прибуток	2300	521,2	2,40
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	904,80	10,90

Керівник

Головний бухгалтер

Дата звіту

1/17/2023

Дата редагування ***

Звіт не був оцінений.

метадані

Заголовок

ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор

ДОБРОВОЛЬСЬКА АНАСТАСІЯ СТАНІСЛАВІВНА

Науковий керівник

к.е.н., доц. Дзюбенко Л.М.

підрозділ

кафедра бізнес-економіки та підприємництва

Перелік можливих спроб маніпуляцій з текстом

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		2
Інтервали		0
Мікропробіли		12
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		10

Обсяг знайдених подібностей

Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25
Довжина фрази для коефіцієнта подібності: 2

12902
Кількість слів

98162
Кількість символів

Додаток Г

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана кафедра бізнес-економіки та підприємництва

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА
Добровольської Анастасії Станіславівни**

ОПП «Бізнес-економіка»

на 2021-2023 рр.

№	Вид науково-дослідної роботи	Термін виконання	Результат виконання
1	Участь у декаді студентської науки «Наукові барви-2022» у межах роботи 89-ої наукової студентської конференції КНЕУ: «Інноваційні ідеї та проекти для економічного відродження України»	17-27 травня 2022 р.	Доповідь: Управління ефективністю виробництва на підприємстві Тези у збірнику.

Дата

Підпис

УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

На сьогодні основне завдання кожної конкурентоспроможної компанії - це досягти належного рівня в управлінні ефективністю виробництва на підприємстві. Тому основною проблемою виступає пошук ефективного єдиного підходу і заходу в управління на підприємстві. Оскільки, ефективність виступає не лише як індикатор розвитку підприємства, але й як найважливіший стимул росту і розвитку на ринку.

Метою даної роботи є визначення ефективних підходів і заходів управління на підприємстві, основним завданням яких є вдале використання в діяльності компанії, орієнтованих на досягнення найкращих результатів.

Актуальність роботи полягає в тому, що завдяки правильно підібраному управлінню ефективністю можливо забезпечити зростання ефективності на підприємствах, що в свою чергу збільшить доходи підприємства.

Управління ефективністю діяльності підприємства – це певний підхід менеджменту, що об'єднує різні напрями діяльності підприємства. Тобто, до цих напрямів відноситься: управління персоналом, планування, аналіз, облік та контроль на підприємстві [4, с. 108].

Існують різні підходи до поділу циклу управління ефективністю, слід зазначити, що єдиного підходу немає. Відповідно, одна частина авторів виокремлює 4 стадії: планування, виконання, перевірку, модернізування. Друга – ділить його на 3 найважливіші елементи: 1) визначеність пріоритетів, що базуються на національних і власних потребах; 2) функціонування і визначення механізмів оцінювання ефективності; 3) постійний контроль, перевірка та оцінка майбутнього планування. Третя частина – розділяє його на шість послідовних етапів: 1) визначення цілей; 2) план; 3) оцінка; 4) контроль; 5) вжиття заходів; 6) перегляд завдань і шляхів досягнення цілей [3, с. 107].

На думку Е. Холдсворд та Д. Джирасин [1] управління ефективністю залежить від заходів, які встановлює підприємство. До таких заходів відноситься, мотивація, розвиток та спільна праця персоналу

Результатом дослідження роботи є розроблення основних принципів та засобів управління ефективністю. До основних принципів здійснення управління ефективністю діяльності підприємства належать [4, с. 108]: 1) здійснення аналізу роботи підприємства та його підрозділів, встановлення цілей для підвищення ефективності; 2) оцінювання фактичної ефективності на підприємстві, пошук резервів для зростання ефективності; 3) встановлення управлінських дій, прийняття рішень, що підвищують рівень ефективності роботи працівника. Відповідно за кожним резервом розробляється рішення для досягнення поставленої мети, цільового значення; 4) моніторинг ефективності, дає змогу контролювати виконання поставлених завдань, займатися збором інформації, яка є необхідною для подальшого ефективного функціонування підприємства. Відповідно до поглядів О.О. Кизенко [3], то не варто зводити процес планування на перенесення старих показників, явищ в майбутнє, оскільки зміни в сучасному світі відбуваються щодня. Оскільки, головна мета планування це можливість прогнозувати тоді, коли все дуже швидко змінюється, це дасть змогу завжди бути готовим до зміни ситуацій в економічному середовищі

Щодо засобів управління ефективністю, то тут науковці виділяють два засоби: 1) розвиток ефективності за допомогою мотивації працівника на підприємстві; 2) вимірювання ефективності, тобто відповідальність працівника за виконану роботу та оцінка його внеску у загальний продукт підприємства.

Слід зазначити, що виокремлюють два види управління ефективністю: – ефективне керівництво, яке займається інноваційними і стратегічним розвитком; – результативне керівництво, яке контролює ефективність досягання поставлених цілей [5].

Отже, управління ефективністю діяльності підприємства це процес формування, розподілу та раціонального використання всіх наявних на підприємстві ресурсів з метою максимізації фінансових результатів діяльності підприємства. Управління ефективністю виробництва на підприємстві залежить від керівника та його здатності правильно аналізувати стан підприємства та визначати основні виробничі стратегії, здійснювати ефективне управління з сучасними інноваційними технологіями, методи управління та аналіз основних показників та реагувати на їх відхилення. Ураховуючи все вищевикладене, необхідно зазначити, що система управління повинна бути націлена на збереження життєздатності виробничо-господарської системи як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Управління ефективністю виробництва на підприємства має охоплювати всі сторони діяльності підприємства, а правильно побудована система управління ефективністю виведе підприємство на більш високий економічний рівень.

Література:

1. Говорушко Т.А., Климаш Н.І. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу: монографія. Київ: Логос, 2013. 204 с
2. Іванченко В.В., Кривда О.В. Економічна ефективність розвитку персоналу підприємства. Вісник Черкаського університету. Серія "Економічні науки". 2018. № 2. С. 95—101.
3. Кизенко О.О. Прогнозування напрямів розвитку підприємства з використанням програмних продуктів Business Intelligence. Стратегія підприємства у постіндустріальній економіці : монографія / за ред. А.П. Наливайка, О.М. Гребешкової. Київ : КНЕУ, 2019. С. 261– 269.
4. Лазарева Н.О. Про розуміння управління ефективністю діяльності підприємства. *Економічний вісник Донбасу*. 2015. № 2(40). С. 105–109.
5. Управління ефективністю функціонування і розвитку підприємств : монографія / Г.О.Швиданенко, І.М. Рєпіна, В.П. Кукоба та ін. – Київ:КНЕУ, 2016. 397с.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Вадима Гетьмана
Факультет економіки та управління
Кафедра бізнес-економіки та підприємництва

ПРОТОКОЛ
аналізу науковим керівником звіту про запозичення в тексті
кваліфікаційної магістерської роботи

Студентки: Добровольської Анастасії Станіславівни

На тему: «Обґрунтування проєкту забезпечення фінансової стійкості підприємства»

Науковий керівник: Дзюбенко Л.М.

Спеціальність: 051 Економіка

Освітньо-професійна програма: «Бізнес-економіка»

Коефіцієнт подібності: КП1 – 2,38 %, КП2 – 0,78 %, КЦ – 1,77 %

За результатами ознайомлення з повним звітом про запозичення, який згенерований системою виявлення і запобігання плагіату StrikePlagiarism.com, констатую наступне:

- ☐ виявлені в роботі запозичення є сумнівними і не мають ознак плагіату. Тому робота визнається самостійною і допускається до захисту;
- ☐ виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання;
- ☐ виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень. У зв'язку з чим, робота не допускається до захисту.

Обґрунтування:

20.01.2023 р.

(підпис)

Любов ДЗЮБЕНКО